

Sekty a sektářství u nás a v zahraničí

Milan Žáček

Bakalářská práce
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

INSTITUT
MEZIOBOROVÝCH STUDIÍ BRNO

Univerzita Tomáše Bati
Institut mezioborových studií Brno
akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Milan ŽÁČEK**

Osobní číslo: **H118371**

Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**

Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Sekty a sektářství u nás a v zahraničí**

Zásady pro vypracování:

Zadané a zvolené téma bude zpracováno podle pokynů obsažených v materiálu IMS "Metodika psaní odborného textu a výzkum v sociálních vědách" (IMS 2009). Případně podle dalších materiálů, z nichž některé jsou obsaženy v literatuře připojené k tomuto studijnímu textu. Zejména bude dbáno na dodržování zásad publikační etiky a pravidel společenskovědního výzkumu. Průběžné výsledky práce budou pravidelně konzultovány s vedoucím diplomové práce.

S vědomím těchto zásad a pravidel a po konzultaci s vedoucím bude práce zaměřena:

- na problematiku sekt a rizika s nimi spojená
- na sekty u nás a v zahraničí
- na sektářské znaky
- na možnosti sociální pedagogiky při prevenci a eliminaci vlivu nebezpečných náboženských hnutí

Součástí práce bude empirické šetření event. realizovaný výzkum kvantitativní, zaměřený na zjištění informovanosti a názorů české společnosti spojených s problematikou sekt.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

Allan, John. **Víry a význam: Náboženství, sekty, paranormální jevy.** Bratislava: Slovart 1993.

Blažek Roman, Vratislav Pokorný, Jana Telcová. **Nebezpečí sekt. Brno: Ústav psychologického poradenství a diagnostiky,** 2002.

Büchner, Barbara. **Co máme vědět o sektách.** Praha: Amulet, 1999.

Enroth, Ronald M. **Průvodce sektami a novými náboženstvími.** Praha: Návrat domů, 1995.

Porterfield, Kay Marie. **O sektách.** Praha: Lidové noviny, 1997.

Vojtíšek, Zdeněk. **Encyklopédie náboženských směrů a hnutí v České republice: náboženství, církve, sekty, duchovní společenství.** Praha: Portál, 2004.

Další literatura bude obsažena v Projektu diplomové práce a průběžně doplňována během práce na tomto textu.

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Geraldina Palovčíková, CSc.

Katedra pedagogiky a psychologie

Datum zadání bakalářské práce:

11. listopadu 2013

Termín odevzdání bakalářské práce:

30. dubna 2014

V Brně dne 11. listopadu 2013

Júzl
doc. PhDr. Miloslav Júzl, Ph.D.
vedoucí ústavu

Laca
doc. PaedDr. Slavomír Laca, PhD.
vedoucí katedry

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²⁾;
- podle § 60³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek ve úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval.
V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Hilary Žáček

Jméno, příjmení studenta

Podpis

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevýdělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků opONENTU a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikacích prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdávané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny v nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracovišti vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu, k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplynoucích z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce popisuje problematiku sekt a jejich nebezpečný vliv na jedince a společnost. Teoretická část objasňuje pojmy spojené se sektářskou tématikou a charakterizuje nová náboženská hnutí či sekty u nás a v zahraničí. Dává do souvislosti příčiny vstupu do společnosti s rysy sekt a důsledky vytvořené závislosti na těchto skupinách. Soustředí se na možná rizika a nebezpečí, jež jsou s nimi spjata a zabývá se jak prevencí proti nebezpečným uskupením, tak léčbou postižených jedinců.

Praktická část prezentuje výsledky kvantitativního výzkumu, který metodou dotazníku zjišťoval informovanost a postoje mužů a žen na sektu, jejich obecné znalosti o nich, zda a proč mohou být nebezpečné. Rovněž specifikuje důvody vstupu do sekt a hledá odpovědi na tuto složitou problematiku. Obsahuje verifikaci stanovených hypotéz a v rámci diskuse srovnání zjištěných dat s jiným výzkumem.

Klíčová slova: společnost, sekta, prevence, nebezpečí, náboženství, příčiny

ABSTRACT

Bachelor thesis describes the problem of sects and their dangerous effects on individuals and society. The theoretical part explains the terminology associated with sectarian themes and identifying new religious movements or sects in the country and abroad. It relates the causes of joining the company with the features of sects and consequences of addiction to these groups. It focuses on the potential risks and dangers that are around them and it addresses both prevention against malicious clusters, and treatment of affected individuals.

The practical part presents the results of quantitative research method questionnaire asked for information and attitudes of men and women in the sect, their general knowledge about them, whether and why they can be dangerous. It also specifies the reasons for entry into sects and looking for answers to this complex issue. Includes verification of the hypotheses and in the discussion of collected data compared with other research.

Keywords: society, sect, prevention, danger, religion, causes

Poděkování

Děkuji paní PhDr. Geraldině Palovčíkové, CSc. za její odbornou pomoc a trpělivost, kterou se mnou měla při zpracování mé bakalářské práce.

Také bych rád poděkoval své rodině za jejich pochopení a podporu, kterou mi poskytli během mého studia a při zpracování této bakalářské práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	8
I TEORETICKÁ ČÁST.....	9
1 CHARAKTERISTIKA NÁBOŽENSKÝCH SKUPIN	10
1.1 NÁBOŽENSTVÍ	10
1.2 ALTERNATIVNÍ NÁBOŽENSTVÍ.....	12
1.3 KULTY.....	12
1.4 NOVÉ VÍRY	13
2 SEKTY A SEKTÁŘSTVÍ.....	15
2.1 VSTUP ZAHRANIČNÍCH SEKT DO ČESKÉ REPUBLIKY	15
2.2 NEJZNAMĚJŠÍ SVĚTOVÉ SEKTY	17
2.3 PŘÍČINY ÚSPĚŠNOSTI SEKT U NÁS A V ZAHRANIČÍ.....	18
2.4 ZNAKY A DŮSLEDKY SEKT.....	19
3 RIZIKA A NEBEZPEČÍ SEKT.....	21
3.1 PROBLEMATIKA SEKT U NÁS A V ZAHRANIČÍ	21
3.2 KDO SEKTY VYHLEDÁVÁ A ZÁVISLOSTI NA SEKTĚ.....	23
3.3 NÁBOR NOVÝCH STOUPENCŮ	24
3.4 ŽIVOT V NEBEZPEČNÉ SEKTĚ	25
3.5 NEJVÍCE ZASAŽENÉ SKUPINY	26
4 PREVENCE A LÉČBA	27
4.1 STÁT	27
4.2 INSTITUCE, ODBORNÍCI.....	28
4.3 MÉDIA.....	29
4.4 RODINA, PŘÍBUZNÍ A PŘÁTELÉ	29
4.5 OPUŠTĚNÍ SEKTY	31
II PRAKTICKÁ ČÁST	32
5 PRAKTICKÁ ČÁST.....	33
5.1 CÍL VÝZKUMU A HYPOTÉZY	33
5.2 METODY VÝZKUMU A VÝZKUMNÝ SOUBOR.....	34
5.3 REALIZACE VÝZKUMU	35
5.4 OVĚŘENÍ PLATNOSTI HYPOTÉZ	48
5.5 DISKUSE	50
ZÁVĚR	52
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	53
SEZNAM GRAFŮ	56
SEZNAM PŘÍLOH.....	57

ÚVOD

Motto:

„Jádro všech náboženství tvoří posvátno, které je vlastní každému náboženství. Náboženství je pak vztah člověka k posvátnému.“ (Rudolf Otto)

Úvod

Jako téma své bakalářské práce jsem si vybral sekty a sektářství u nás a v zahraničí. Tuto problematiku jsem zvolil, jelikož mě osobně zajímá a rovněž bych chtěl poukázat na možná rizika a nebezpečí, která ze stran sekt hrozí.

Pokud není totiž člověk sám o sobě či někdo z jeho blízkého okolí členem sekty, tak se většinou v běžném životě tímto tématem nemá důvod příliš zaobírat. Naši pozornost přitáhnou až kauzy z médií, které jsou plné nezákonných činů a násilí, které bylo nábožensky motivováno.

Cílem bakalářské práce tak bude snaha přiblížit problematiku sekt a náboženských hnutí. Jaká rizika a nebezpečí mohou hrozit pro nejvíce zasažené skupiny a naši společnost. V neposlední řadě chci upozornit na prevenci před sektářskými skupinami, léčbu jedince zasaženého již vlivem sekty a jak těmto osobám nejlépe pomoci.

Bakalářská práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. Teoretická část bakalářské práce je zpracována na základě podkladů čerpaných z dostupné literatury a internetu, týkající se sekt a sektářství u nás a v zahraničí.

Tato část je rozčleněna na čtyři kapitoly. První kapitola obsahuje teoretické poznatky týkající se charakteristiky náboženských skupin. Druhá kapitola popisuje nejznámější sekty u nás a v zahraničí, příčiny úspěšnosti, jejich znaky a důsledky. Třetí kapitola je zaměřena na rizika a nebezpečí sekt, jak vzniká závislost na sektě, nábor nových stoupenců, život v sektě a které skupiny bývají nejvíce zasažené. Čtvrtá kapitola popisuje prevenci a léčbu ze strany státu, odborníků, rodiny a přátel a život po opuštění autoritářské skupiny.

Praktická část bakalářské práce je obsažena v páté kapitole, která se zaměřuje na cíl, metody a realizaci výzkumu, vyhodnocení hypotéz a diskusi. V této části jsem porovnával různé pohledy a názory respondentů na sektářství, které byly rovněž stanoveny v hypotézách.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 CHARAKTERISTIKA NÁBOŽENSKÝCH SKUPIN

Obvyklá terminologie v tomto oboru je plná úskalí. Slovo „sekta“ a „kult“ používají spíše lidé zvenčí než jejich členové a mají zpravidla pejorativní nádech. Málokteré z hnutí zahrnutých v této práci, by se samo označilo za sekutu nebo kult. Někdy se používají neutrálnejší termíny, jako nová náboženská hnutí nebo alternativní náboženství (Barrett, 1996).

Původ označení „sekta“ není jednoznačný. Uvádí se, že je odvozen od latinského slovesa *segregare* nebo *secernere – oddělit*, ale odborníci se přiklánějí k tomu, že jeho původem je sloveso *consequor – následovat*. Sekta by tedy dle tohoto výkladu byla společenstvím následujícím příkazy charismatického vůdce. Ovšem následovat výhradně jeho pokyny znamená oddělit se od zbytku společnosti. Pojem „sektářství“ je označení pro vytváření sekt a činnost v sektách (Signier, 2007).

Sekta je pododdíl nebo odštěpek od již zavedeného náboženství, k jehož definování lze zaujmout tři přístupy:

- senzacechtivý či populární - staví na článcích populárního tisku, jež se soustředí na dramatické a někdy bizarní aspekty sektářského chování
- sociologický – obsahuje autoritářské, manipulativní, totalistické a někdy komunitní aspekty sekt
- teologický – je založen na standardní křesťanské věrounce

Pojem „sekta“ se užívá pro náboženské skupiny, ve kterých její vůdce je vůči řadovým členům nadán absolutní autoritou a to jak epistemickou – autoritou znalce, tak deautickou – autoritou šéfa (Enroth, 1995).

1.1 Náboženství

Podle Karla Marxe „Náboženství je povzdech utlačované bytosti, obrana vůči bezcennému světu a obrana duše před bezduchými okolnostmi. Je opěm lidstva. Náboženství je iluzorní štěstí, které je třeba odvrhnout, jestliže chce člověk dosáhnout skutečného štěstí. K tomu, aby se člověk vzdal iluzi o podmírkách, v nichž žije, musí se vzdát podmínek, které tuto iluzi vytvářejí.“ (in Allan, 1993, s. 13).

Latinské *religio*, z kterého pochází označení náboženství ve většině evropských jazyků, původně znamenalo úctu k bohům nebo pověry. Dnes však znamená mnohem více, přičemž náboženství charakterizuje minimálně šest rozměrů: doktrína (systém věrouky), mýtus (příběhy o Bohu, stvoření a spásy), etika (zásady a zákony mravnosti), obřady (bohoslužby a rituály), zkušenosť (pocit uvědomování si nadpřirozenosti) a společenský rozměr (organizace lidí, praktikujících náboženství).

Náboženství vychází z dvou různých tradic. Do západní prorocké patří náboženství křesťanské, judaismus, islám a jejich odnože. Do východní spasitelské nebo mystické tradice patří hinduismus, buddhismus a jejich odnože (Allan, 1993).

Lidé si vždy kladli obtížné otázky o počátku světa, životě, vesmíru, posmrtném životě a patrně jako jedna z možných odpovědí vzniklo náboženství. Je to víra spojovaná s nadpřirozenou mocí, která formuje a řídí život a smrt člověka a dodává lidské existenci smysl.

Většina náboženství je založena na víře v jednoho nebo několik bohů a bohyň, ale některá neznávají žádné bohy. Jsou náboženství monoteistická, která uctívají jediného všemocného boha – stvořitele, patří mezi ně judaismus, křesťanství a islám. Pro polyteistická náboženství je typické mnoho bohů, kdy každý z nich ovládá jeden aspekt přírody nebo lidské činnosti, např. božstvo plodnosti. Hinduismus lze považovat za polyteistický, ale stovky jejich bohů a bohyň se považují za aspekty jedné absolutní síly nazývané brahma. Buddhismus a džinismus nevyznává žádného boha. Buddhisté uznávají Buddhu, jehož považují za učitele a džinisté uctívají duchovní učitele tirthankary (Wilkinson, 2001).

Celosvětové zastoupení různých náboženských přesvědčení na počátku 90. let znázorňuje tato analýza: nejpočetnější skupinou jsou křesťané, kteří tvoří 33,5 % světové populace, bez náboženského vyznání je 20,7 %, muslimové 18,2 %, hinduisté 13,5 %, ostatní (džinisté, taoisté a konfucianisté) 7,3 %, buddhisté 6 %, sikhové 0,4 %, židé 0,3 % a šintoisté tvoří 0,1 % světové populace (Brožková, 2003).

Křesťanství je největším náboženstvím na světě, přičemž jeho vyznavači jsou rozděleni do více než dvaceti tisíc různých církví a sekt. Největší z nich je církev římskokatolická, poté následuje protestantská a pravoslavná.

Přes 70 % světové populace se ztotožňuje s některým náboženstvím. V mnoha částech světa usilují věřící o to, aby vytvořili lepší a pokojnější svět. Právě náboženské rozdíly jsou však často základem občanských a mezinárodních konfliktů.

Náboženství se tak podílí na velké míře významných a mnohdy rovněž děsivých okamžicích života lidstva (Keene, 2002).

1.2 Alternativní náboženství

Nová náboženství mají původ v západní a východní kultuře a také na Středním východě. Některá vznikla odštěpením od křesťanství, islámu nebo z východních náboženství.

Téměř vsechna nová náboženství vnímají Ježíše Krista jako velkého učitele, ale žádné ho neuznává jako člověka a zároveň i Boha tak, jako křesťané.

Nová náboženství předurčují lidské skutky, kterými má být dosaženo nekonečného blaha nebo existence bez utrpení. Při jejich hodnocení je velmi důležité se zamyslet, jak taková skupina může ovlivnit jedince, který do ní vstupuje. Láká své stoupence na nový smysl života, naději a uplatnění se v nové skupině (Enroth, 1995).

Barrett (1996, s. 44) komentuje náboženská hnutí v tomto smyslu: „*Noviny a organizace hlídající kulty vzbuzují často dojem, že hojnost sekt, kultů a jiných náboženských hnutí posledních let je čímsi novým. Říkají, že to může být reakce na materialistickou filosofii, která byla zase reakcí na dogmatické křesťanství, nebo to může být opakování milenijnství, jehož byl svět svědkem krátce před rokem 1000 po Kr., nebo to může být znamení Soudného dne před Kristovým návratem.*“

1.3 Kulty

Kult je definován jako náboženská skupina, která má svou představu o světě, odvozenou z některých světových náboženství. Dnešní společností je však vnímán jako něco negativního (Gallagher, 1997).

Kult se zpravidla soustředí na jedinou osobu, její osobnost a učení. V obvyklém užívání toto slovo v sobě obsahuje spíše kritiku praktik než jenom učení. O příslušnících kultu vládne názor, že provádějí cosi nechutného nebo podivného, od vymývání mozků konvertitům až po nošení zvláštních oděvů (Barrett, 1996).

Dle Blažka (2002) se kulty dělí na náboženské, mysteriozní, pseudovýchodní a psychoterapeuticko-výchovné a lze je obecně považovat za zhoubné kulty, které mají negativní vliv na své stoupence.

Pozoruhodná hnutí vznikají v zaostalých domorodých oblastech. Jedním z nich jsou kargo kulty, jejichž zvláštní název je odvozen od anglického slova „cargo“, tedy „náklad, zboží“.

Představují střet vysoce technického světa s přírodou, jelikož předmětem uctívání jsou technické vynálezy moderní společnosti. Především vpád letadel do odlehлých oblastí při vojenských akcích způsoboval kulturní šok domorodému obyvatelstvu. Přílet helikoptér se zbožím, jako byly krabice, z nichž vycházely hlasy, zázračné tablety na bolest a další, pro nás běžné produkty vědy a techniky, vyvolávaly v ostrovanech dojem návštěvy bohů. Vyznavači kargo kultů věří, že imitací aktivit cizinců sešlou bohové také jim mořské nebo nebeské koráby plné jídla, džinů, léků a elektroniky. V duchu vážně miněné víry tak provádí své rituály, jako například každý rok 13. března členové kmene Tadel na ostrově Manus v Papui-Nové Guineji. Slaví tzv. Kontrolní den, kdy se náčelník obleká do letecké kombinézy a provádí dvouhodinovou kontrolu repliky letadla, postavené ze slámy. Tato hnutí tak dávají příležitost ke sledování zrodu náboženství a vývoje víry v lidské společnosti (100+1 zahraniční zajímavost, 13/2012).

Zajímavý je svět rituálů také v mnoha dalších kulturách, například rituál zvaný „kuvade“ u domorodých kmenů v Amazonii. Muž při něm imituje manželčino těhotenství i porod, kdy se svíjí bolestmi a nehty si rozškrabává kůži do krve. Důvodem kuvade je odlákání zlých démonů od rodičky i dítěte. Kmen Bororo v Jižní Americe zase po začátku porodu podpálí chýši, v které je rodička. Leknutí prý urychlí příchod dítěte na svět (21. STOLETÍ, 6/2009).

1.4 Nové víry

Nové víry lze definovat tak, že jejich příznivci převzali myšlenky, hodnoty a výrazy, které byly užívané již v existujících náboženstvích, a vstěpili jim pouze svůj význam. Čerpají z nich podněty, přičemž si vybírají pouze některé prvky, které kombinují s jinými podněty. Výkazy posvátných textů se různí spolu se změnami ve společnosti a ze zavedené víry se tak někdy vyčlení nové skupiny nebo sekty. Čas od času se tedy objeví nové nezávislé náboženství s novým výkladem starých představ.

Za nové víry se považují například:

Baháismus

Zdůrazňuje jednotu lidstva, mír, spravedlnost a rasovou snášenlivost. Boha uctívá tato víra modlitbou, duchovním čtením a oddaností, projevující se v běžném životě, jelikož její stoupenci vyznávají vysoké morální hodnoty. Zvláštností tohoto způsobu života je baháistický kalendář, který má 19 měsíců a každý měsíc se skládá z 19 dnů.

Svobodní zednáři

Je to přátelské a výhradně mužské společenství, mezi jehož hlavní zásady patří pomoc v nouzi, pravda, bratrská láska a pomoc. Navzdory tomu je ještě dnes ve čtvrtině světa zakázané, jelikož je považováno za protivlastenecké a protikřesťanské. Uznávají několik bohů a ty považují za rovnocenné s Ježíšem. Nesouhlasí s tím, že Kristova smrt na kříži je jediný boží lék proti hříchu a tvrdí, že spása souvisí se skutky a nemá nic společného s vírou v Boha.

Mravní obnova

Považuje za velmi důležité provést změnu životních postojů, vynakládá velké úsilí na řešení politických a ekonomických problémů. Její stoupenci věří, že mohou změnit svět, pokud změní každého jednotlivce. Její příznivci žijí dle čtyř absolutních ctností – absolutní čestnost, absolutní čistota, absolutní obětavost a absolutní láska.

Rastafariáni

Je to hnutí černochů, které vzniklo z otroctví a utrpení. Svou příslušnost vyjadřuje i vzhledem, vlastním způsobem řeči a stravováním podle pravidel uvedených ve Starém zákoně. Dle nich jsou všichni běloši d'áblové a Ježíš byl prý původně černoch. Bůh se stal člověkem, ale nikoliv jako Ježíš, nýbrž jako Haile Selassie, protože ten stále žije, ale v jiné dimenzi.

Transcendentální meditace

Tato víra vychází výlučně z hinduistického učení. Tvrdí, člověk se může vypracovat k dokonalosti a hříchy je možné překonat meditacemi. Základní technika transcendentální meditace spočívá v tom, že každý dostane „mantru“, tajné slovní spojení, které vyhovuje jeho osobnosti. Meditovat o své mantře musí dvacet minut ráno i večer, stále si ji v duchu opakovat a pravidelnými meditacemi dosáhne uvolnění napětí a zvýšení aktivity (Allan, 1993).

2 SEKTY A SEKTÁŘSTVÍ

Sekta funguje jako mateřský celek, ve kterém je sekta matkou a otcem její stvořitel - guru. Člen sekty je jejich dítětem, nahrazují mu rodinu, ve které se musí řídit pravidly a zákony, které určuje výhradně otec. Pro soudržnost sekty je nezbytná role matky-sekty a otce-guru. Dokud bude žít guru, tak se stoupencům sekty nemůže stát zcela dospělým. Příslušnost člena sekty je provázena symbolickou a rituální rekonstrukcí, kde se vytváří nová rodina, která žije společně se svými bratry a sestrami podle zákonů (Abgrall, 1999).

Gitt (1995, s. 99) popisuje sektáře takto: „*Sektáři jsou přívrženci nějakého falešného učení, kteří se oddělili od spasitelného poselství evangelia a kteří následují své zvláštní učení.*“

Dle Štampacha (2008) se v sektářství uplatňují tyto hlavní znaky:

- Autoritativní řízení, které vede až k nadvládě mezi lidmi
- Urputné lpění na základních principech
- Uzavřenost ve skupině, která může být fyzická nebo ideová
- Utajování struktur a nauk

2.1 Vstup zahraničních sekt do České republiky

Náboženská společenství se v České republice mohla zaregistrovat až po roce 1989. V roce 1991 byl přijat Zákon č. 308/1991 „o svobodě náboženské víry a postavení církví a náboženských společností“, který byl novelizován zákonem č. 3/2002 Sb. Na našem území je celkem registrováno 36 církví a náboženských společností, jejichž přehled je uveden v příloze č. 2 (www.mkcr.cz).

V České republice existuje množství různých náboženských společností či sekt. Většina české společnosti však vnímá mnohá tato společenství stále jako sekty, která by mohla být pro své stoupence nebezpečná. Mezi nejznámější patří:

Scientologie a Dianetika

Jejím zakladatelem je L. R. Hubbard, který tvrdí, že člověk je duchovní bytost mimozemského původu, která se zhmotnila, a během minulých životů na ni navázalo množství problémů, díky nimž zapomněla na svůj božský původ. Problémy musí být odstraněny právě scientologickými kurzy, na něž mají členové často návyk, jelikož se „objevují“ stále nové problémy. Její nebezpečí spočívá zejména v sociální izolaci,

vyhledávání pseudoproblémů a působení scientologů na společnost pomocí firem, nabízejících Hubbardovy technologie (Vojtíšek, 1998).

Svědkové Jehovovi

Zakladatelem byl Charles Taze Russell v r. 1870 ve Spojených státech a v České republice jsou zaregistrováni od 1.9.1993. Do současné doby se Svědkové Jehovovi rozrostli na více než 4 miliony příznivců v přibližně 200 státech. V zemích, kde působí, je jen málo lidí, kteří se s nimi nepotkali, např. když obchází dům od domu nebo když člověka osloví přímo na veřejném prostranství. Svou víru zakládají na doslovném výkladu bible, Boha Jehovu chápou jako stvořitele a členové mají poslání zvěstovat boží pravdy. V poslední bitvě u hory Armagedon má zahynout celé lidstvo kromě Svědků Jehovových. Hlavním nástrojem vedení jsou publikace – Strážná věž a knihy, čemuž jsou členové naprostě oddáni, rozhodují o jejich víře i každodenním životě. Svědkové neslaví narozeniny, Vánoce, obecně známý je zákaz transfúze krve, který dle jejich názoru odporuje božímu zákonu (Franz, 1992).

Moonisté - Církev sjednocení

Hnutí bylo založeno Sun Myung Moonem, kdy se mu údajně zjevil Ježíš Kristus a řekl mu, že má založit pravou rodinu, protože on sám to nedokázal. Moonisté získávají nové členy zejména z řad vysokoškoláků, kteří díky stále usměvavým, idealistickým lidem z Moonova hnutí po čase také touží patřit do této krásné skupiny. Až poté se adepti dovídí o mesiáši Moonovi a přijmou ho a jeho manželku za své Pravé rodiče. Aby mohli spolu s mesiášem tvořit nový ideální svět, slouží jako vstupní rituál svatba s partnerem, jenž byl vybrán podle fotografie nadpřirozeným způsobem přímo mesiášem. Nebezpečí ze stran tohoto hnutí spočívá především v mentální manipulaci se členy.

Mormonismus – Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů

Zakladatelem byl Joseph Smith a v České republice byl registrován 1.3.1990. Učení vychází z knihy Mormon, kterou Joseph nadiktoval podle egyptských hieroglyfů popsaných na zlatých deskách, které údajně našel. Četl je pomocí zázračných kamenů tak, že viděl písma v angličtině a diktoval texty za plentou svému společníkovi. Po přeložení textů prý anděl zlaté desky odnesl do nebe. Úspěch mormonské misie je přikládán její sociální záchranné síti, dobrým sociálním zázemím a vysoké mravní úrovni. Nebezpečné jsou extrémní mormonské skupiny ve světě, které výjimečně praktikují rituální vraždu jako tzv. smíření krve.

Haré Kršna

Jejím zakladatelem byl Bhaktivédánta Svámí Pradhupáda a učení spočívá v uctívání indického boha Višnua, jež je v jednom z jeho vtělení – Kršnovi. Oddaným Kršny se člověk stává zpěvem mahámantry, čímž dojde k očištění mysli. Je doporučeno ji říkat nebozpívat 16x denně pomocí růžence o 108 kuličkách, tj. celkem 1 728x. Oddaní žijí asketickým životem a dodržují čtyři zásady: vegetariánství, zákaz drog, hazardních her, sexu mimo manželství a mimo záměr zplodit potomka. Nebezpečím je ohrožená psychika díky velkému opakování mahámantry a izolovaný život, především dětí oddaných, kdy nenavštěvují školu (Vojtíšek, 1998).

„Místo kde se Šrí Rádhá koupe (Rádhákunda), je Nejvyššímu Pánu Kršnovi (Višnuovi) stejně drahé jako nejvýše jako Kršnova nejmilejší.“ (Prabhupáda, 2007, s. 58)

Hnutí New Age

Toto mnohaproudové hnutí nemá svého zakladatele a jeho učení je velmi různorodé. Znamená nástup nového období duchovního růstu a vždy jde o potřebu změny a doufání v něco nového, alternativního, netradičního. Mezi stoupenci tohoto hnutí panuje úcta k Zemi, životnímu prostředí a snaha o alternativní léčebné techniky. Je to volná síť aktivit, mezi nimiž je možné se nezávazně pohybovat. Není zde tedy nebezpečí psychické manipulace v uzavřených skupinách, ovšem ve své extrémní podobě může vést k přehnanému obdivu k nadpřirozenemu (O'Neill, 1993).

2.2 Nejznámější světové sekty

Jako vzorek nejznámějších zahraničních sekt můžeme uvést tyto:

Rodina

Vznikla z hnutí hippies jako skupina Boží děti a zakladatelem byl David Brandt Berg. Vyhlasil revoluci proti „systému“ a to i v sexuální oblasti, kdy všechna slova z bible o lásce byla interpretována tak, jako by hovořila o sexu. Cílem tak bylo dobrovolně se oddávat jeden druhému na základě rozpisu, který určoval vedoucí komunity. V 80. letech se přejmenovala na Rodinu lásky a v 90. letech na Rodinu. V dnešní době již nebezpečí od této komunity pravděpodobně nehrozí tak, jako dříve, kdy Berg podroboval děti sexuálním experimentům.

Satanismus

Zakladatel znám není a jednotliví satanisté mají jen málo společných znaků, společné pro všechny je pouze protest a vzdor. Satanismus nemá posvátnou knihu, vůdce, dokonce ani společnou víru v existenci satana, jehož uctívají. Jsou spojováni s číslem 666 a dělí se na tři proudy: protest proti většinovému náboženství, protest proti morálce a protest proti kulturním hodnotám. Nebezpečí hrozí pouze tam, kde by mohl exhibicionistický satanismus přerušt do tvrdého satanismu, který se vyznačuje kriminálními činy a vandalismem (Vojtíšek, 1998).

Církev adventistů sedmého dne

Její členové se považují za malou část lidstva, která unikne soudu přicházejících posledních dnů. Církev zformovala Ellen White, jež byla uznávána jako prorokyně. Adventisté očekávají druhý příchod Ježíše Krista a světí sobotu, místo neděle (sabatismus). Nebezpečí by mohlo vycházet z nekompromisního dodržování adventistických příkazů, např. odmítnutí zdravotní péče v sobotu.

Nebeská brána

Patří do tzv. náboženské ufologie a její členové se pod dohledem dvou mimozemšťanů v lidském těle (Marshall Applewhite a Bonnie Nettlesová) připravovali na přechod do vyšší duchovní úrovně. Bylo však potřeba pro tento přechod odložit tělo, které je chápáno pouze jako „kontejner“. Skupina se tedy mediálně zviditelnila v r. 1997, kdy se pokusila o hromadnou sebevraždu (Vojtíšek, 2004).

EST

Založil jej Jack Rosenberg, říkající si Werner Erhard. Jde o výcvikový seminář, který během dvou víkendů má vést účastníky k novému, pozitivnímu životu. Kritika této skupiny však spočívá v tom, že nové sebevědomí je členům zprostředkováno díky vykonstruovanému teroru a ponížení tak, že často vede k psychickému zhroucení (Bley, 1998).

2.3 Příčiny úspěšnosti sekt u nás a v zahraničí

Ve společnosti jsou a vždy budou lidé, kteří jsou duchovně nenasyceni, hladoví a žízní po své potřebě spravedlnosti. A to je ten správný okamžik pro sekty a nová náboženství.

Odštěpené skupiny, které nabízejí smysl života, naději i duchovní nasycení jsou to pravé pro uspokojování potřeb především mladých lidí (Enroth, 1995).

Mnozí lidé dnešní společnost odmítají, jelikož se jim zdá její budoucnost tísňivá a bezvýchodná. Nejsou spokojeni s politickým systémem a nedostává se jim rady a pomoci, jež potřebují. Nespokojenost se složitým světem, těžké životní situace, pocit nepochopení a samoty – to je živná půda sekt a příčiny jejich úspěchu, ať už v České republice nebo kdekoliv ve světě. Sekty s velkou horlivostí přispěchají na pomoc s hledáním východiska, poskytují bezpečné útočiště, jednoduché odpovědi na všechny otázky a vycházejí tak vstříc potřebám mnoha lidí (Gitt, 1995).

V posledních několika desetiletích se stále častěji objevují teorie o konci světa, mnohdy i se „zaručeným“ konkrétním datem zániku. Již brzy se na zem vrátí Ježíš Kristus, dojde ke strašlivé armagedonské řeži, všichni zlí zahynou a přežijí pouze vyvolení, bude nastolena nová říše štěstí, míru a spravedlnosti – existuje mnoho verzí zániku světa, vidění proroků a pohrom, které světu předvídají tu nejčernější budoucnost. Pramen katastrofických předpovědí stále nevysychá a data konce světa se „aktualizují“. Mnozí lidé tak mají strach ze složité moderní společnosti, nedovedou se s ním vyrovnat a vlastní svět se jim hroutí před očima. Snaží se tak najít jakýsi ventil, který je zbaví nahromaděných obav a zde přicházejí vhod skupiny, jež člověka zahrnou přemírou lásky, porozumění a budoucnost vylíčí v těch nejrůžovějších barvách (Büchner, 1999).

2.4 Znaky a důsledky sekt

Rozpoznání dobré náboženské společnosti od nebezpečné organizace lze provést na základě těchto znaků, které značí nebezpečnou skupinu:

- Zákaz kritiky a pochybností o učení sekty
- Závislost na vůdci, jehož vůle je rovna hlasu božímu
- Absolutní podrobení se pravidlům skupiny
- Programování soukromého života členů do každého detailu
- Požadavek „vydělávání“ financí pro skupinu
- Znevažování životně důležitých potřeb člověka
- Bezpodmínečná poslušnost (Büchner, 1999)

Důsledky setrvávání v některých sektách vede členy k vypěstování extrémní závislosti na těchto skupinách. Nekriticky přejímají jejich myšlení a ztrácí vlastní soudnost. Člověk nemá již většinou zájem o dosavadní rodinu a přátele a bývá velmi složité vrátit se do běžného života. Vidí svět jinýma očima a jeho okolí se pro něj mění v nepřítele, proti němuž je třeba bojovat a zvítězit.

Cílem vedení sekt bývá často ponižování, násilí a vymývání mozků, což na dotčených osobách zanechává zjevné stopy. Sadistické násilí se neděje pouze na mužích či ženách, ale v extrémních případech i na dětech (Fröhling, 2013).

3 RIZIKA A NEBEZPEČÍ SEKT

Rizika a nebezpečí vyplývající z působení v sektě spočívají především v ovládnutí života jedince. Členové takových nebezpečných skupin nemohou mít vlastní názor a veškeré rozhodování za ně přebírá vůdce. Komunikace s lidmi mimo sektu je rovněž velmi ztížená nebo přímo zakázána. V mnoha případech jsou nuceni, aby přivedli členy své rodiny nebo se jich naopak zřekli. Další rizika vychází z izolace členů, včetně jejich dětí od vnějšího světa, kdy členství v sektě provází odchod ze zaměstnání nebo školy.

Nebezpečné na sektách je jejich utajení. Jsou si vědomy, že nemají ve společnosti příliš dobré renomé a zaštitují se tak často za názvy nejrůznějších organizací, které nemají s náboženstvím nic společného (Vojtíšek, 2007).

Pojem „sekta“ nebývá v dnešní společnosti většinou přijímán kladně. V České republice jsou často spojovány s ekonomickou kriminalitou, s potlačováním lidských práv a svobod jednotlivce nebo také s terorismem (Blažek, 2002).

3.1 Problematika sekt u nás a v zahraničí

Velmi důležité je rozlišovat náboženské skupiny, které mohou společnost obohatit, na rozdíl od těch, které ji ohrožují. Česká společnost je vůči náboženství velmi tolerantní, ale k sektám naopak velice obezřetná. Jsou známy mnohé negativní důsledky nebezpečného jednání v sektách. Jako příklad lze uvést Svědky Jehovovy, kdy zákaz transfuze krve nejen u dospělých, ale i u dětí může vést k ohrožení zdraví a života. Několik případů úmrtí a zanedbání léčby bylo zaznamenáno i v České republice. Závažných trestných činů se v extrémních případech dopouští satanisté, jelikož byly nalezeny důkazy o mučení a zabítí zvířat, které mělo podle všeho rituální motiv (Vojtíšek, 2007).

V zahraničí se sekty v mnoha podobách snaží působit v politice, kampaních do voleb, na internetu a dalšími způsoby se snaží ovlivňovat okolí.

Problematicky proběhla za velkého negativního ohlasu veřejnosti registrace Óm řinrikjó v Japonsku v roce 1989, kdy bylo hnutí uznáno jako buddhistická náboženská společnost směru řingon. Stalo se tak napříč všeobecně známým sériím násilí na svých odpůrcích, které gradovalo v roce 1995 chemickým útokem v metru. Hrozba dalšího násilí se Japonsko rozhodlo čelit vynesením exemplárního trestu smrti pro 13 členů tohoto hnutí. V roce 1999 změnilo Óm řinrikjó název na Alef a ačkoliv se prohlašuje za umírněné

náboženské hnutí, japonské úřady jejich 1500 členů nadále považuje za hrozbu pro společnost a drží je pod přísným dohledem (Vojtíšek, 2004).

Prudký nárůst sekt například ve Francii přiměl státní úřady, aby se tímto problémem začaly v roce 1995 více zabývat. Parlamentní komise sestavila konkrétní seznam sektářských uskupení, jelikož ve Francii je jako sekta definováno náboženské uskupení, které odpovídá jednomu či více z těchto kritérií:

- Nábor dětí, mentální destabilizace členů, zásahy do tělesné integrity
- Přerušení kontaktu s původním prostředím, přehnané finanční nároky na členy
- Pokusy infiltrat se do státní správy, zásadní střety s justicí
- Pokusy o rozvrácení tradičního hospodářského řádu, asociální vystupování

Mezi nejvýznamnější společnosti, které byly ve Francii označeny jako sekty, patří Rytíři zlatého lotosu – Mandarom, Pařížská scientologická církev, Francouzské raeliánské hnutí a Svědkové Jehovovi.

Tímto zákonem o sektách, obsahujícím takové právní postupy proti organizacím porušujícím zákon, jež mohou vést až k jejich rozpuštění, se inspirovala rovněž Belgie v roce 2005. Započala přípravy na novelu zákona k přísnějšímu sledování činnosti sekt, jehož účelem bylo trestání „podvodného zneužití pozice slabosti“.

Scientologická církev je tedy ve Francii, Německu a dalších zemích považována za sektu nepříznivě ovlivňující myšlení lidí a za bezohlednou hospodářskou organizaci, kdežto ve Spojených státech, Švédsku a Španělsku je uznávána jako náboženství. V České republice scientologové začali před lety působit jako občanské sdružení, ale kdysi byli Ministerstvem školství označeni za nebezpečnou sektu. Tato kontroverzní skupina byla již několikrát v různých zemích vyšetřována, pokutována a byly snahy o její úplné zrušení, např. v Austrálii a Francii v roce 2009 a v Belgii v roce 2007 a opět v roce 2014 (Signier, 2007).

Závažné je působení duchovního hnutí Fa-lun-kung v Číně. K němu se v 90. letech přidalo velké množství lidí, avšak po pokojném veřejném shromáždění v roce 1999 postavila hnutí vláda mimo zákon a spustila tak dlouhodobou zastrašovací kampaň. Mnoho osob, praktikujících Fa-lun-kung bývá vězněno v táborech pro pracovní převýchovu, odsouzeno k dlouhodobým trestům odnětí svobody bez řádného procesu nebo mučeno tak,

aby se vzdali svého duchovního přesvědčení, přičemž počet úmrtí není znám (www.amnesty.cz).

Velmi krutá je radikální islámská sekta Boko Haram, která působí od roku 2002 v Nigérii. Její volný překlad znamená „zákaz západnímu vzdělávání“ a cílem její brutality jsou tak ve velké míře školy a univerzity, přičemž celkových obětí je již několik set. Nigerijská vláda má však vůči tomuto teroru laxní přístup, neboť díky boje s ním má k dispozici ¼ vládního rozpočtu a profituje tak z něj. Hlavní roli v jeho potlačení tak hraje domobrana, jež se ukázala jako velmi efektivní (www.lidovky.cz).

3.2 Kdo sekty vyhledává a závislosti na sektě

Krizové situace jsou obecně to, co bývá motivací pro obrat směrem k sektám. Krize totiž vyvolávají potřeby a přání, jež tato společenství zdánlivě naplňují. Může se jednat o tyto tužby:

- Sociální – vztah „sebe sama“ ke vztahu s ostatními
- Kulturní a existenciální – ve vztahu s minulostí, přítomností a budoucností
- Náboženské – ve vztahu s transcendentnem

Tyto roviny se navzájem prolínají a dělí se do těchto základních oddílů, které zobrazují přání lidí a co jim k jejich splnění sekty zdánlivě nabízejí:

1. *Hledání příslušnosti* – lidé se cítí sami a mají potřebu někam patřit, je jim nabídnuta pozornost k jednotlivci, ochrana a bezpečí
2. *Hledání odpovědí* – pro složité situace hledají řešení, nacházejí ihned připravené odpovědi a „novou pravdu“
3. *Hledání celistvosti* – nevyznají se sami v sobě, hledají náboženskou vizi, dostane se jim uspokojivý náboženský zážitek a důraz na spásu
4. *Hledání kulturní identity* – odloučení od tradičních hodnot, získají styl modlitby navázán na jejich povahové rysy
5. *Potřeba být uznán a jedinečný* – požadují jedinečnost své osobnosti, dostanou možnost se rozvíjet, vyjadřovat svůj názor, náležet k vyvoleným

6. *Hledání transcendentna* – vyjadřuje hlubokou duchovní potřebu, odpovědi na nejzazší otázky života, získají jasné odpovědi, duchovní realizaci
7. *Potřeba vize* – cítí strach z budoucnosti a bezmoc, nacházejí příslib začátku nové epochy a nové vidění světa
8. *Potřeba účastnit se a angažovat se* – touží podílet se aktivně na realizaci nové budoucnosti, mohou získat konkrétní povolání ke zlepšení světa

Závislost na sektě vzniká tzv. bombardováním láskou. Jedinec je zahrnován pozorností a péčí, které se mu v jeho běžném životě nedostává. Dochází tak k velmi promyšlené psychické manipulaci, jejímž cílem je co největší oddanost své skupině a vůdci.

Zřeknutím se dřívějších přátel, rodiny a přerušením kontaktů s okolním světem se vytváří komunikační bariéra, která podporuje vzrůstající závislost na skupině. Neméně závažné je zmocnění se majetku nových členů a zneužívání jejich práce ve svůj prospěch. Nastává pak situace, kdy členové sekt nemají finance na obstarání základních sociálních potřeb a opět tím vzrůstá i existenční závislost na sektě (Gallagher, 1997).

3.3 Nábor nových stoupenců

Při náboru do sekt bývají adepti často okouzleni, jak smysluplný a hodnotný může být život v sektě, jelikož oni jsou ti vyvolení, kterým se dostalo cti žít v této skupině. Naleznou vřelé, emočně naplněné přijetí, které jim v okolním svět chybí. Jsou tak zahlceni „láska“, že mají oslabenu schopnost kritického uvažování a snáze tak přijmou autoritu jako svůj vzor. Sžívají se nadšeně s novou identitou a neuvědomují si, že se ztrácí a stávají se pouze jakýmsi otrokem bez samostatného názoru, neschopni rozhodovat sami za sebe.

Sekty jsou finančně dobře zajištěny a prostředky nejčastěji získávají od nových členů. Ti jim pod vlivem atmosféry ve skupině předají všechn svůj majetek a následně pro ni vydělávají stále vyššími pracovními výkony, které jsou hned po vstupu vyžadovány.

Za pracovní neúspěch jsou sektou odmítáni, což je pro členy velmi traumatizují a vyvolává to v nich pocity viny vůči skupině, která jim tak „pomohla“ v těžkých životních situacích. Nábor nových stoupenců lze definovat do těchto kroků:

- Nejprve přichází okouzlení a stav blaženosti nad vším novým. Život ve skupině se zdá být báječný a její členové tak šťastní

- Nastává destrukce osobních jistot, kdy vše minulé bylo špatné a musí se s tím skončit. Míní se tím i rodinné vztahy, přátelství apod.
- Posledním krokem je vytvoření nové identity díky promyšleným psychologickým prostředkům. Dochází tak ke slepému přejímání názorů a hodnot (Büchner, 1999)

3.4 Život v nebezpečné sekte

Sekty si často vytváří svůj vlastní svět, kde její členové žijí v komunitách. Vzdají se svého dosavadního zaměstnání či školy a žijí jen pro svou skupinu. Nenápadným psychologickým tlakem jsou od společnosti izolováni a musí se řídit pravidly tak, aby jejich jediným smyslem života byla víra, kterou určí vůdce.

Ten bývá nejdůležitější osobou v sekci, je to autoritářský, často nadprůměrně inteligentní člověk, velmi schopný v manipulování s lidmi. Především ale musí být charismatizován tak, aby byl členy považován za někoho s nadpřirozenými nebo mimořádnými vlastnostmi. Všechny osoby v dané skupině mu naslouchají a jsou mu velmi oddáni.

Jak na člověka může odchod do sekty působit, lze uvést na tomto příkladu: Představme si například dvacetiletého vysokoškoláka, jehož rodiče na něm pozorují mnohé změny. Každou neděli dopoledne někam odchází, tráví více večerů mimo domov než dříve, zrušil kontakty se svými kamarády, rozešel se s dívkou po několikaleté známosti, opustil své koníčky, je citově nevyrovnaný – někdy se dojatě omlouvá za své hříchy, jindy je nelítostně vyčítá ostatním, odpovídá slovy Bible a je myšlenkami mimo reálný svět.

Souznění se sekou může člověka tak pohltit, že se z něj stává jiný člověk a jeho okolí může zpozorovat změny. Mezi ty, které by mohly signalizovat problém, patří např.: ztráta zájmu o dosavadní zájmy a kamarády, probírání vážných duchovních a životních témat, jiný slovník, způsob oblékání či stravovací návyky, uzavírání se před světem apod.

Ať už si to členové nebezpečných sekt uvědomují nebo si to připustit nechtějí, jde o promyšlenou psychickou manipulaci s falešným zájmem o člověka a jeho problémy. Jejím cílem není nic jiného, než ztráta vlastní identity a znemožnění dobrovolného výstupu ze sekty (Barret, 1998).

3.5 Nejvíce zasažené skupiny

Nejvíce ohroženou skupinou, která se snadno přidá k některému náboženství, jsou dospívající mladí lidé. Otázkou je, proč vlastně vstupují do sekt především mladiství a důvodů může být mnoho. Často ještě nejsou socializováni do společnosti a dostatečně informovaní, jsou naivní, bouří se proti rodičům nebo prožili velké zklamání a nedokážou se s ním vyrovnat. Procházejí krizí identity, víru berou jako únik před povinnostmi dospívání. Adolescence je obecně věk životní proměny, čas změn a důležitá vývojová etapa. Psychická labilita spojená s disharmonickým rodinným prostředím a nevyrovnanými vztahy ve škole vyvolává potřebu emocionální seberealizace a bezpečí. Pocit neporozumění světu a jejich nejistota v tom, co vlastně chtějí a kdo jsou, může přerušt své hranice. Touží tak, aby jim někdo ukázal cestu a v sektě tak zdánlivě spatřují svobodu myšlení, jednoduché odpovědi na složité otázky a bezstarostný život. Rovněž v ní mohou nacházet autoritu, kterou považují jako nadřazenou autoritě rodičů, se kterými mají často komunikační problémy.

Ohroženou skupinu mohou tvořit naopak i staří lidé. Mnohdy jsou, například v nemoci, navštěvování častěji duchovními než vlastní rodinou. Jsou snadno manipulovatelní a hledají útěchu před blížící se smrtí.

Další skupinu tvoří jedinci, kteří touží po uznání a naplnění svého života nebo hledají různé formy náboženství. Rovněž lidé, kteří procházejí osobní krizí, jsou vděčni za přátelskou atmosféru ve skupině a vidinu hodnotnějšího života. Obecně bývají sekty úspěšnější tam, kde se církvi a společnosti nepodařilo včas zareagovat na nekalé úmysly různých pochybných organizací (Gallagher, 1997).

4 PREVENCE A LÉČBA

Boj proti sektám, či společnostem se sektářským smýšlením, je jednou z priorit Evropské unie. Tyto mnohdy nebezpečné skupiny stále prosperují, protože těží z potřeby víry a nadšení věřících.

Souhlasím s Amandou O'Neill (1993, s. 13) v tom názoru, že „*I tu nejnevinnější víru je však možné zneužít.*“

Existuje jen velmi málo preventivních opatření jak nejlépe odolat nástrahám ze stran pochybných uskupení, které by mohly onu potřebu víry zneužít. Velice důležité jsou sociální, rodinné a kulturní vazby každého jedince. Rovněž smíření se s nejistotou u nás samotných a udržení si vlastního rozumu jsou důležité pro nepodlehnutí sektám (Abgrall, 1999).

V dnešní společnosti je důležité, aby byla prováděna veškerá možná opatření, která by předcházela možným rizikům pocházejících od sekt nebo nových náboženských hnutí. Je velmi důležitá primární prevence jak ze strany státu, rodiny, tak nás samotných. Je zásadní si uvědomit, kdo jsme, v co věříme a nenechat se vmanipulovat do uskupení, kde nevládne atmosféra svobodného myšlení a rozhodování.

Dá se říci, že každý člen sekty začne někdy nad svým působením v ní pochybovat. Díky izolovanosti, často nefunkčnímu okolí a mnohdy neschopnosti si obstarat základní životní potřeby, tak stále vidí setrvání v ní jako tu lepší variantu života. Pokud se podaří rodině podporovat tyto pochybnosti a ukázat, že má milující rodinu, je šance na jeho návrat do společnosti. V případě, že se tedy někdo již dostane do sektářského prostředí, hrají rodiče, příbuzní a přátelé spolu s odbornou pomocí v léčbě největší roli.

4.1 Stát

Nebezpečné sekty a náboženské společnosti s určitostí existují i v České republice. Zatím nejsou bezpečnostní hrozbou naší společnosti, ale „pouze“ uvnitř sekt, tedy svým vlastním členům. Prozatím pasivní role sekt ovšem nevylučuje jejich nebezpečnost v budoucnu. Dle zákona č. 3/2002 Sb., „O svobodě náboženského vyznání, postavení církví a náboženských společností“ – je povinností státu garantovat práva plynoucí ze zaručené náboženské svobody a také chránit občany před působením takových náboženských subjektů, které by ohrožovaly veřejnou bezpečnost a pořádek, zdraví, mravnost nebo práva

a svobody druhých. Je zde tedy k zamýšlení ta otázka, zda by stát neměl svou politiku vůči sektám přehodnotit a být razantnější.

Příkladem může být Francie, kterou jsem již zmiňoval v kapitole 3.1 (Problematika sekt u nás a v zahraničí), kde byl v roce 2001 schválen zákon, který se speciálně věnuje problematice sekt. Díky němu mohou být pokutovány nebo rozpuštěny takové náboženské společnosti, které jsou důvodně podezřelé z manipulativních technik a fyzického nebo psychologického ovládání. Ve Francii zveřejněný seznam se 173 potencionálně nebezpečnými sektami má rovněž i Belgie s počtem 189 obdobně charakterizovaných organizací. České bezpečnostní orgány takový seznam nemají, jelikož je zde každý člověk posuzován individuálně (Blažek, 2002).

4.2 Instituce, odborníci

Psychiatr Philip G. Zimbardo, který je specialista na boj proti manipulaci radí následující: „*Buděte neposlušní v drobných denních situacích, v nichž se vám zdá, že to lze, abyste občas byli svědky falešného povyku nebo dokonce zapříčinili scénu. Nikdy nedělejte nic, co vám nepřipadá zcela normální nebo něco, čím se druhému vydáte napospas.*“ (Porterfield, 1997, s. 145).

Instituce zabývající se sektami se nazývá Společnost pro studium sekt a nových náboženství, sídlí v Praze a jejím zakladajícím členem je Dr. Zdeněk Vojtíšek. Tato společnost dokumentuje činnost náboženských uskupení, pořádá semináře, přední odborníci a specialisté v tomto oboru poskytují své rady ve specializované poradně. Je zřizovatelem linky důvěry kde kromě pomoci po telefonu je možné získat kontakty na psychiatrické, psychologické, poradenské a sociální služby v regionu i podpůrný kontakt pro osamělé lidi. Tato společnost je rovněž personálně spjata s časopisem Dingir, který se věnuje od roku 1998 sektám, církví, novým náboženským hnutím a současné náboženské scéně. Pomoc lze najít rovněž v těchto dalších institucích: v Olomouci působí Centrum pro prevenci v oblasti náboženských sekt a v Kladně Poradna pro osobnostní rozvoj a krizové situace (Štampach, 2008).

4.3 Média

Tragické případy sebevražd, vražd a teroristických útoků, na nichž se podílela některá náboženská hnutí, jsou medializovány a veřejnosti tak známy. Tyto události vždy vedou ke konfliktu většinové společnosti s novými náboženskými hnutími, jež jsou jejich příčinou. Z několika vln těchto tragédií lez zmínit například rok 1978 ve Spojených státech a hnutí Svatyně lidu. Pod vedením pastora J. W. Jonesa po dlouhodobé kritice ze stran amerických institucí i příbuzných jeho stoupenců, zahynulo hromadnou sebevraždou a vraždami 913 lidí včetně 260 dětí a samotného Jonesa.

Celý svět rovněž šokoval vůbec nejhorší teroristický útok od 2. světové války v roce 1995 v Tokiu, kterého se dopustilo hnutí Óm šinrikjó a který byl jako vůbec první svého druhu ve světě proveden chemickou zbraní. O život tehdy přišlo nejméně 13 lidí a 5500 bylo přiotevřeno a dodnes trpí trvalými následky.

V Evropě se odehrály ve třech etapách hromadné sebevraždy a vraždy členů Řádu Chrámu slunce. V roce 1994 tak ukončilo život 53 lidí, v roce 1995 16 lidí a v roce 1997 5 lidí (Vojtíšek, 2007).

Českou republiku začaly v roce 2007 hromadné sdělovací prostředky informovat o kauze týrání dvou chlapců v Kuřimi. Podle části znalců a kriminalistů byla jasným případem sekty vzešlé z Poselství grálu, tedy odštěpenecké skupiny Hnutí Grálu, i když mnohé otázky zůstaly nezodpovězeny.

Hromadné sdělovací prostředky neslouží pouze ke zprostředkování tragických případů spojených s nebezpečnými sektami či hnutími, ale rovněž je tato společenství používají k propagaci své víry. Snaží se jimi rozšířit svůj vliv, atď už tiskovinami, reklamou, pořádáním akcí apod. Moderní metodou rozšiřování vlivu je internet. Různé sociální sítě a chaty mohou zejména u mladých lidí lehce vyvolat zájem a nabízet členství v sektě. Mnohá hnutí vydávají vlastní časopisy, oslovují potenciální nové příznivce své víry přímo na ulicích nebo na sebe upozorňují na veřejném místě zpěvem nábožensky motivovaných textů.

4.4 Rodina, příbuzní a přátelé

Zmíním-li sociologické aspekty možného nebezpečného vlivu sekt na rozhodování jedince, je třeba zmínit, že sociologie na tuto oblast pohlíží dvěma pohledy:

- Deskriptivním – popisuje situaci a její aktéry
- Explanačním – vysvětluje příčiny, co člověka k sektě přivádí, vábení a sliby sekt, mentální programování členů

Explanace je tedy to, co je od sociologů a psychologů požadováno jako manuál k vyléčení a vyštízlivění z vlivu podezřelého seskupení.

Církve jsou sice legálními a legitimními součástmi svobodné společnosti, ale stává se, že potřeba víry může být zneužita. Je tedy třeba usilovat o to, aby se naši blízcí, rodinní příslušníci a přátelé vyvarovali problematických situací, v kterých by mohli uvažovat o úniku do sekty. Lákavý může být pocit, že je v ní konečně s někým naladěn na stejné vlně, že může být nadřazen ostatním či vyvolen nebo dosáhl vyšší kvality života (Blažek, 2002).

Rodiny musí využívat vzájemné sociální pomoci a neobejdou se bez profesionálních rad. Mohli by ve snaze pomoci věc ještě víc zproblematizovat, jelikož je vede strach, vztek, vina či stud. Podobně jako u každé formy návyku nelze provést nápravu stoupence sekty bez spolupráce subjektu. Je tedy zapotřebí požádat o pomoc odborníky a specializovaná pracoviště, která mají s touto problematikou zkušenosti (Abgrall, 1999).

Odborníci v oboru sekt mají pro rodinné příslušníky osob, které do pochybných hnutí vstoupili, tato doporučení:

- Psát si všechna jména a kontakty, která souvisí s aktivitou našeho dítěte ve společenství a vyhledat si všechny dostupné informace o něm
- Dávat najevo jasně a klidně a bez odsuzování své stanovisko, nepoužívat slova jako sekta nebo vymývání mozků, zjistit co ho na skupině zaujalo
- Nepodporovat financemi, které by skončily v pokladně společenství, raději věnovat jízdenky domů, dárky apod.
- Pokud dítě odejde do komunity, zvát jej často a nebránit mu v návratu do ní nebo ho nenutit do činností, které skupina odmítá, aby nedošlo ke ztrátě jeho důvěry, pokusit se zaměřit na rodinné vzpomínky
- Navštívit odborníka a pokud se dítě brání komunikaci, najít zprostředkovatele, který je pro něj přirozenou autoritou a důvěřuje mu

- Chránit jeho vklady a účty spoření, ověřit, zda má v pořádku zdravotní pojištění (www.sos-ub.cz)

4.5 Opuštění sekty

Jedinci, kteří uvažují o opuštění sekty, by měli co nejvíce udržovat kontakt se svou rodinou a blízkými, jelikož ti hrají v této situaci hlavní roli. Povzbudí je v jejich rozhodnutí a pomohou v opětovném začlenění do společnosti, které bývá velmi obtížné. Udržení původních vazeb, které se snaží vždy sekta potlačit, je totiž to jediné, co člena sekty spojuje s reálným světem.

Vymanit se však ze spárů sekty není vůbec jednoduché, jelikož příslušnost k ní je spojena se silnou emoční závislostí. Její členové většinou touží opustit sektu ve chvíli, kdy procitnou z počátečního nadšení, kdy zjistí, že své problémy zde nevyřeší nebo nenajdou odpovědi na své otázky tak, jak si představovali. V mnoha případech mají pocity viny nad činy, k nimž byli donuceni a příčí se jejich hodnotám. Přicházejí na to, jak rozdílný je skutečný život ve skupině oproti hodnotám, které sekta hlásá.

Život v sektě se projeví na každém jedinci jinak, ale následky mají všichni. Po několika týdnech či měsících v ní strávených, se začnou projevovat symptomy špatného zacházení. Tyto problémy mohou setrvávat i několik let po opuštění sekty. Je to ovlivněno do určité míry tím, pod jakým tlakem jedinec byl a jakou dobu pod vlivem sekty strávil.

Po opuštění nebezpečné sekty nastává dlouhodobý proces k návratu do vnějšího světa. Ztížený je mnoha problémy, které se mohou u jejich bývalých členů objevit. Mezi tyto potíže patří například:

- Problémy s navazováním vztahů, pasivita, nedůvěra k lidem
- Vážné citové poruchy a další nemoci, závislosti
- Ztráta schopnosti kriticky myslet apod. (Porterfield, 1997)

Konkrétní pocity bývalých členů by mohl nastinit výrok jednoho z nich: „*Lidé prostě nemohou pochopit, co ti skupina do tvé mysli vnutí, jak si zahráje s tvými pocity viny a s tvými potřebami. Psychologický tlak je mnohem účinnější než zamčené dveře. Zamčené dveře můžete ve vztek urozbit nebo alespoň odsoudit, ale řetězy, které spoutávají vaši psychiku nelze jen tak rozbit. Opuštění sekty bylo určitě nejtěžší rozhodnutí v mé životě.*“ (Porterfield, 1997, s. 138).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 PRAKTIČKÁ ČÁST

5.1 Cíl výzkumu a hypotézy

Základní cílem této bakalářské práce byla snaha o podrobný popis problematiky sekt a jejich nebezpečného vlivu na sociální okolí. V její praktické části jsem se pokusil nalézt odpovědi na to, jak vlastně naše společnost na nová náboženská hnutí v podobě sekt pohlíží, jaké má s nimi zkušenosti a znalosti o nich. Pro zodpovězení těchto otázek jsem provedl kvantitativní výzkum prostřednictvím dotazníku, který je obsažen v příloze č. 1 a je zaměřen především na tyto aspekty:

- asociace respondentů při vyslovení slova „sekta“ a důvody, proč lidé do sekt vstupují
- povědomí dotazovaných o tom, které sekty znají a kterou považují za nejrozšířenější
- proč mohou působit sekty na okolí nebezpečným dojmem
- osvěta a prevence proti nebezpečným sektám a konkrétní návrhy respondentů

Ve výzkumu byly stanoveny následující hypotézy:

H1 - Veřejnost vnímá sekty a náboženská hnutí více za nebezpečná, než neškodná.

H2 - Lidé smýslí o sektách více s antipatií a nezájmem, než se sympatií a zvědavostí.

H3 - Česká společnost je více ateistická než věřící.

H4 - Náboženská společnost Svědkové Jehovovi je veřejnosti známější, než jiné náboženské sekty.

H5 - Podle většiny občanů prevence a osvěta proti nebezpečným sektám, stejně jako opatření státu či státních organizací, nejsou dostačující.

5.2 Metody výzkumu a výzkumný soubor

V září 2013 jsem provedl přípravu otázek a následné zpracování dotazníku. Zahájení výzkumu jsem v říjnu 2013 uskutečnil tak, že jsem rozdal dotazníky dvěma skupinám. Výběr respondentů byl proveden náhodně v místě mého zaměstnání a bydliště.

První skupinou bylo 55 respondentů, kteří jsou státními zaměstnanci, konkrétně zaměstnanci Okresního soudu Brno-venkov, Městského soudu v Brně, Městského úřadu v Kuřimi a příslušníci Vězeňské služby České republiky. Z 55 dotazníků se mi vrátilo 48 vyplněných. Druhou skupinu tvořili nestátní zaměstnanci, osoby bez zaměstnání, invalidní nebo starobní důchodci, studenti a jiní, například ženy na rodičovské dovolené. Z 65 použitých dotazníků se mi vrátilo 62 vyplněných.

Osobně a prostřednictvím svých známých a rodinných příslušníků jsem rozdal 120 dotazníků v papírové formě. V konečné fázi jsem tedy realizoval výzkum na vzorku 110 respondentů, z tohoto počtu bylo 58 žen a 52 mužů.

Dotazník, který byl ve výzkumu použit, má 16 otázek a skládá se ze 2 částí. Část A obsahuje 5 otázek obecného charakteru: rozlišení respondentů dle pohlaví na muže a ženy, dle věku na osoby ve věku 20 až 61 a více let. Dále to bylo vzdělání dotazovaných, tedy základní vzdělání, vyučen, střední s maturitou a vysokoškolské. Rovněž měli respondenti uvést své zaměstnání, zda jsou OSVČ, zaměstnanci státní správy, zaměstnanci v soukromém sektoru, bez zaměstnání, invalidní nebo starobní důchodci, studenti či jiné. V otázce vyznání bylo možné se přiřadit do kategorie věřících, ateistů, případně jiných.

Část B obsahuje 11 otázek, ve kterých měli účastníci výzkumu možnost sdělit svůj názor na konkrétní otázky týkající se sekt. Mohli tak učinit označením nabídnuté odpovědi nebo uvedením vlastní odpovědi. U některých otázek bylo možné označit více variant odpovědí, které korespondovaly s názory respondentů. Otázky v této části zjišťovaly konkrétní znalosti dotazovaných o sektách, jejich pozitivní či negativní pohled na ně, případné zkušenosti se sektami a společné hledání řešení při obraně proti nebezpečným sektám ve společnosti. Poslední otázka dala prostor pro případné vlastní vyjádření k tématu, čehož několik dotazovaných využilo.

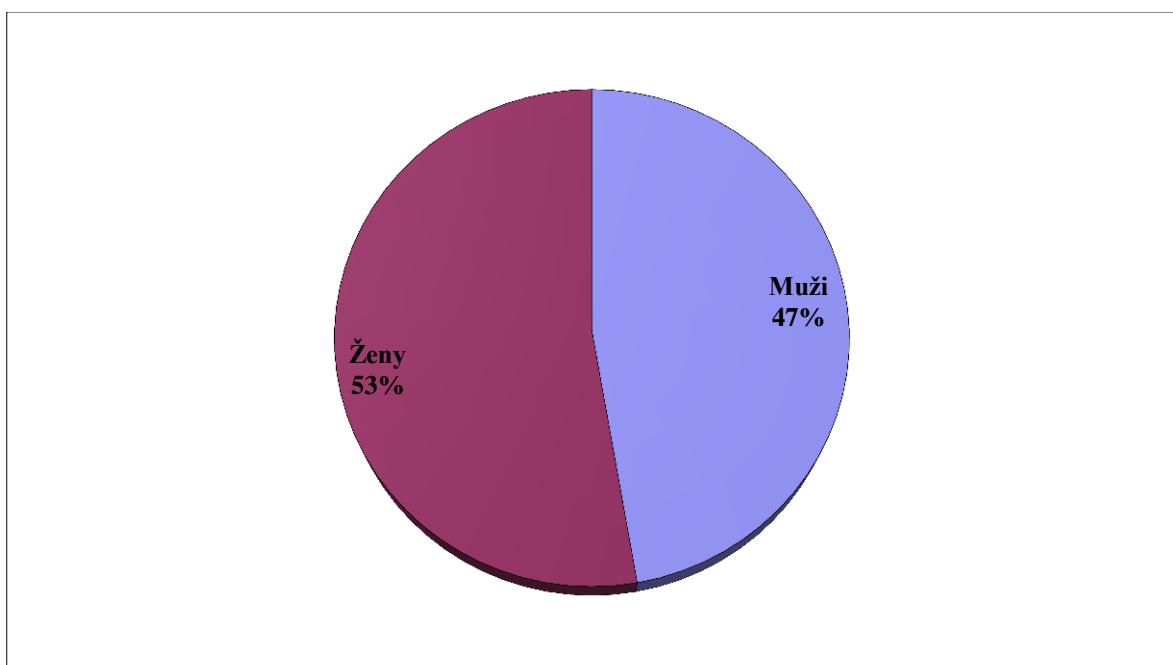
Po sběru dat a vyhodnocení výsledků výzkumu, byla data numericky a graficky zpracována pomocí výsečových a sloupcových grafů a barevně rozlišena dle pohlaví.

Pro celkovou přehlednost je vždy uveden graf se zjištěnými údaji a krátké shrnutí odpovědí.

5.3 Realizace výzkumu

Výzkum byl realizován na vzorku 110 respondentů, z tohoto počtu bylo 58 žen a 52 mužů. Cílem výzkumu bylo pokusit se nalézt odpovědi na to, jak rozdílně muži a ženy na nová náboženská hnutí v podobě sekt pohlíží, jaké mají s nimi zkušenosti a znalosti o nich.

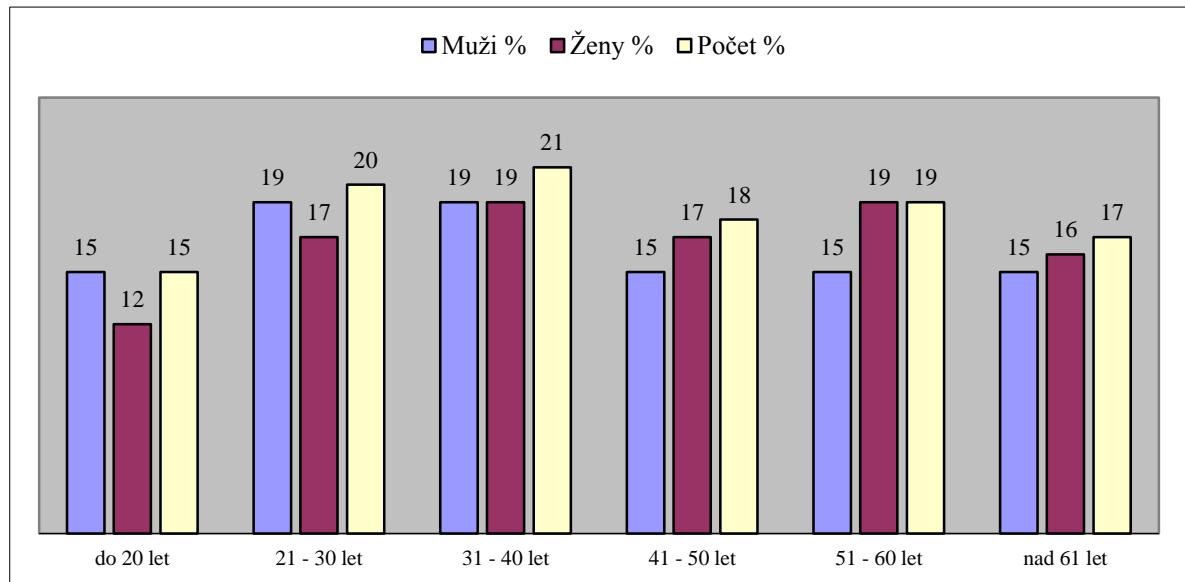
Otázka 1: Pohlaví respondentů

Graf: 1 Pohlaví respondentů

V souboru byly v mírné početní převaze zastoupeny ženy a to v 58; 53 %, muži v 52; 47 %.

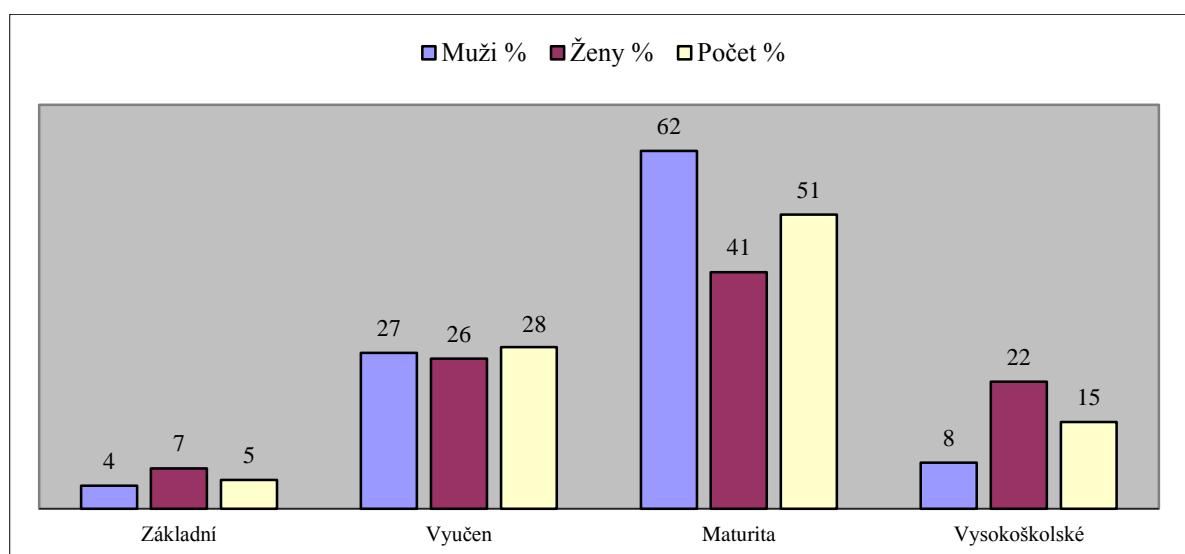
Otázka 2: Věk respondentů

Graf: 2 Věková kategorie respondentů

Výzkum byl proveden na vzorku 110 respondentů, v přibližně stejně velkých věkových skupinách: *do 20 let* v 15; 14 %, *21-30 let* v 20; 18 %, *31-40 let* v 21; 19 %, *41-50 let* v 18; 16 %, *51-60 let* v 19; 17 % a *nad 61 let* v 17; 15 %.

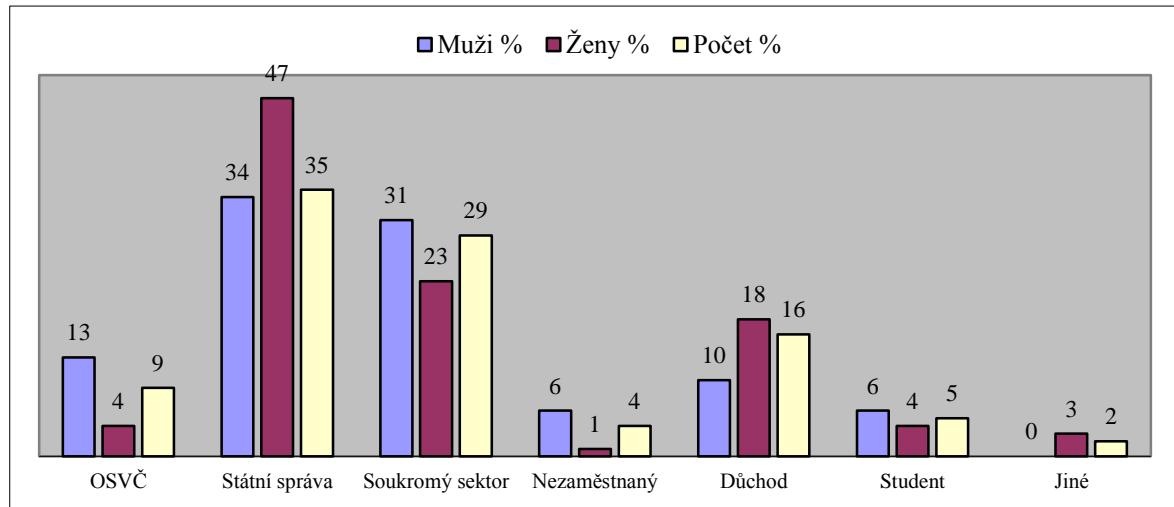
Otázka 3: Dosažené vzdělání respondentů

Graf: 3 Dosažené vzdělání respondentů

Dosažené vzdělání dotazovaných mužů i žen bylo nejčastěji *maturita* v 56; 51 %. Následovala varianta *vyučen* v 31; 28 %, *vysokoškolské vzdělání* v 17; 15 % a *základní vzdělání* v 6; 5 %.

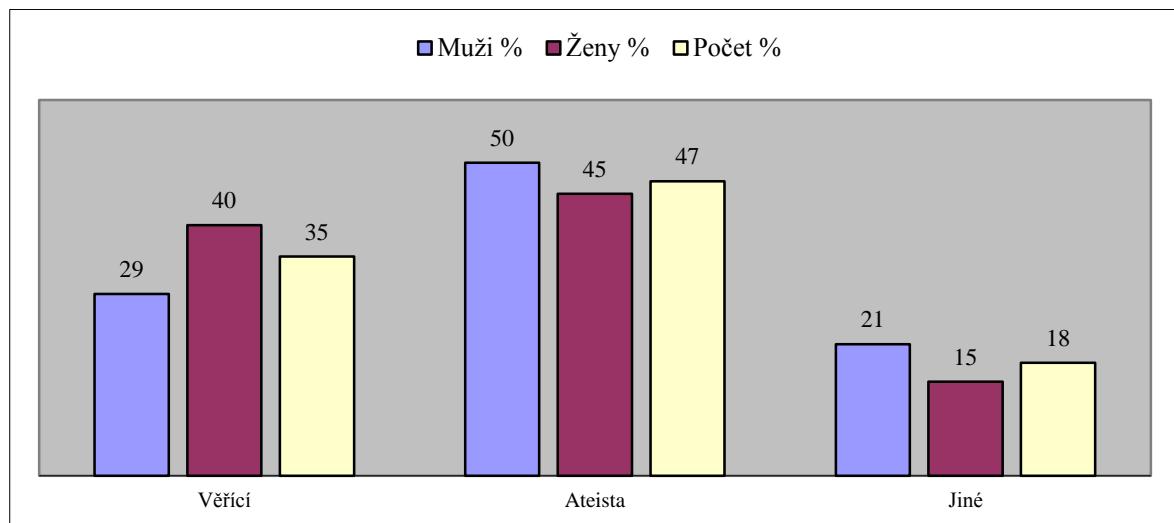
Otázka 4: Zaměstnání respondentů

Graf: 4 Zaměstnání respondentů

Ze 110 respondentů byli nejvíce mezi muži i ženami zastoupeni *zaměstnanci státní správy* s celkovým počtem 38; 35 %. Poté *zaměstnanci v soukromém sektoru* v 32; 29 %, *invalidní a starobní důchodci* v 18; 16 %, *OSVČ* v 10; 9 %, *studenti* v 6; 5 %, *bez zaměstnání* byli 4; 4 % dotázaných a *jiné* bylo uvedeno v 2; 2 % případů.

Otázka 5: Vyznání respondentů

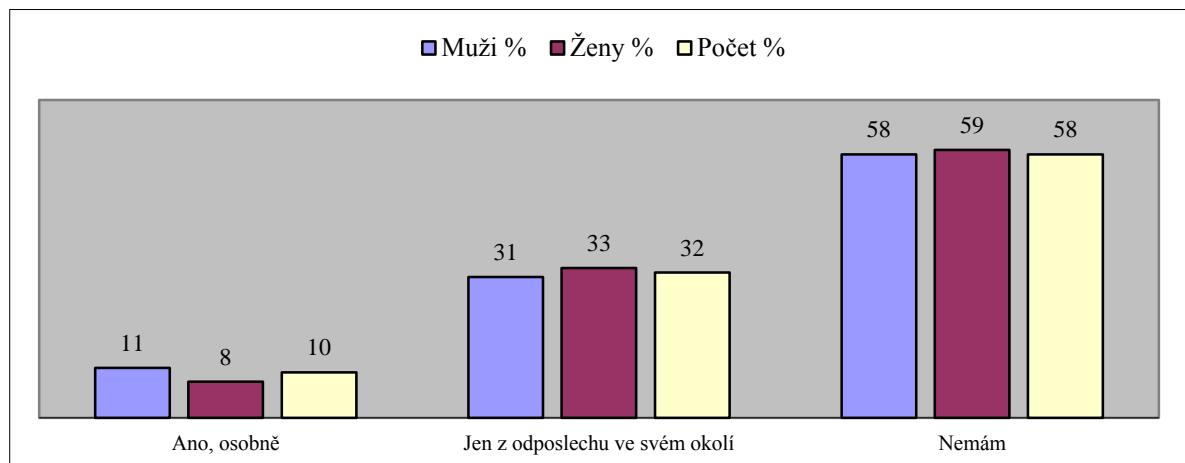

Graf: 5 Vyznání respondentů

Téměř polovina respondentů obou pohlaví jsou *ateisté* (celkem 52; 47 %) a následně *věřící* (celkem 38; 35 %). S variantou *jiné*, která představuje jiný druh víry, než víru v Boha, se ztotožnilo 20; 18 % osob. Rovněž bylo zjištěno, že větší míra žen, a to 23; 40 % je *věřící* oproti mužům v 15; 29 %.

Část B: V dotazníku v části B mohli respondenti u otázek č. 2, 3, 4, 5 a 7 označit více odpovědí.

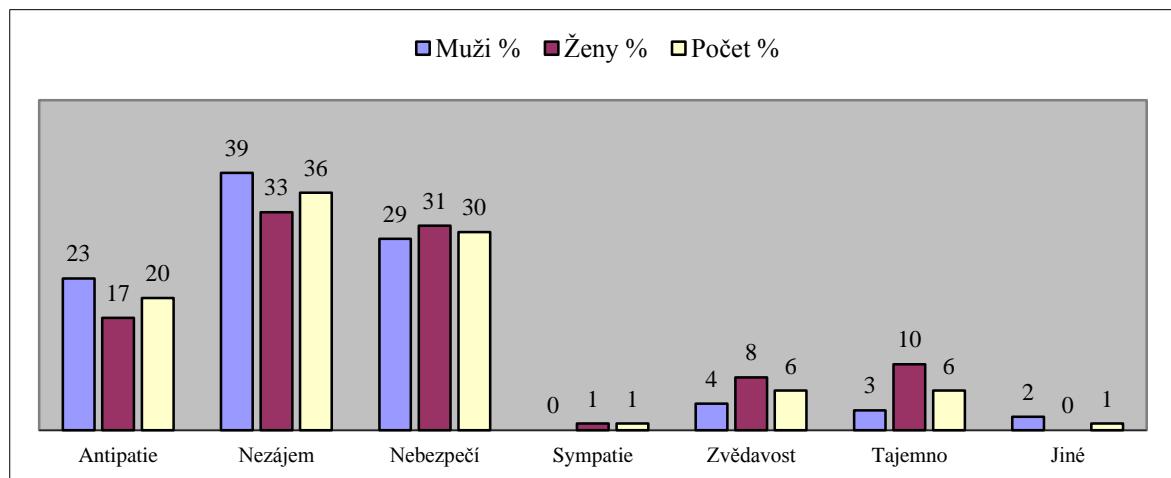
Otázka 1: Máte osobní zkušenost se sektami?

Graf: 6 Osobní zkušenost se sektami

Ze zjištěných dat vyplývá, že dotazovaní muži i ženy nemají žádnou osobní zkušenost se sektami celkem v 64; 58 %, pouze z doslechu ve svém okolí v 35; 32 % a osobně pouze v 11; 10 %.

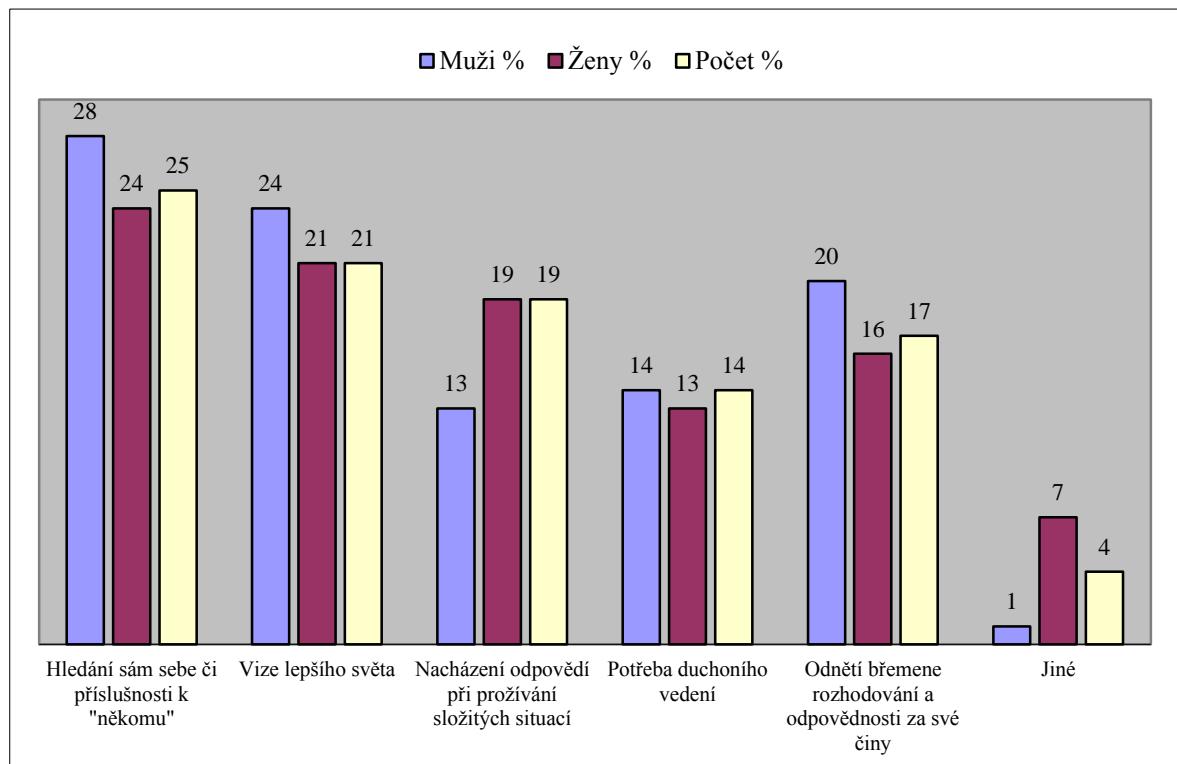
Otázka 2: Při vyslovení „sekta“ se u Vás prvně projeví pocity jako:

Graf: 7 Pocity při vyslovení slova „sekta“

Pocity při vyslovení slova „sekta“ jsou u obou pohlaví podobné. Nejvíce pocitují *nezájem* v 51; 36 %, poté *nebezpečí* v 42; 30 % a *antipatie* ve 28; 20 %. *Zvědavost* převládá v 9; 6 % a *tajemno* rovněž v 9; 6 %. Se sektami *sympatizuje* pouze 1; 1 % ze 110 respondentů. V 1; 1 % byla bez dalšího vyjádření zvolena varianta *Jiné*.

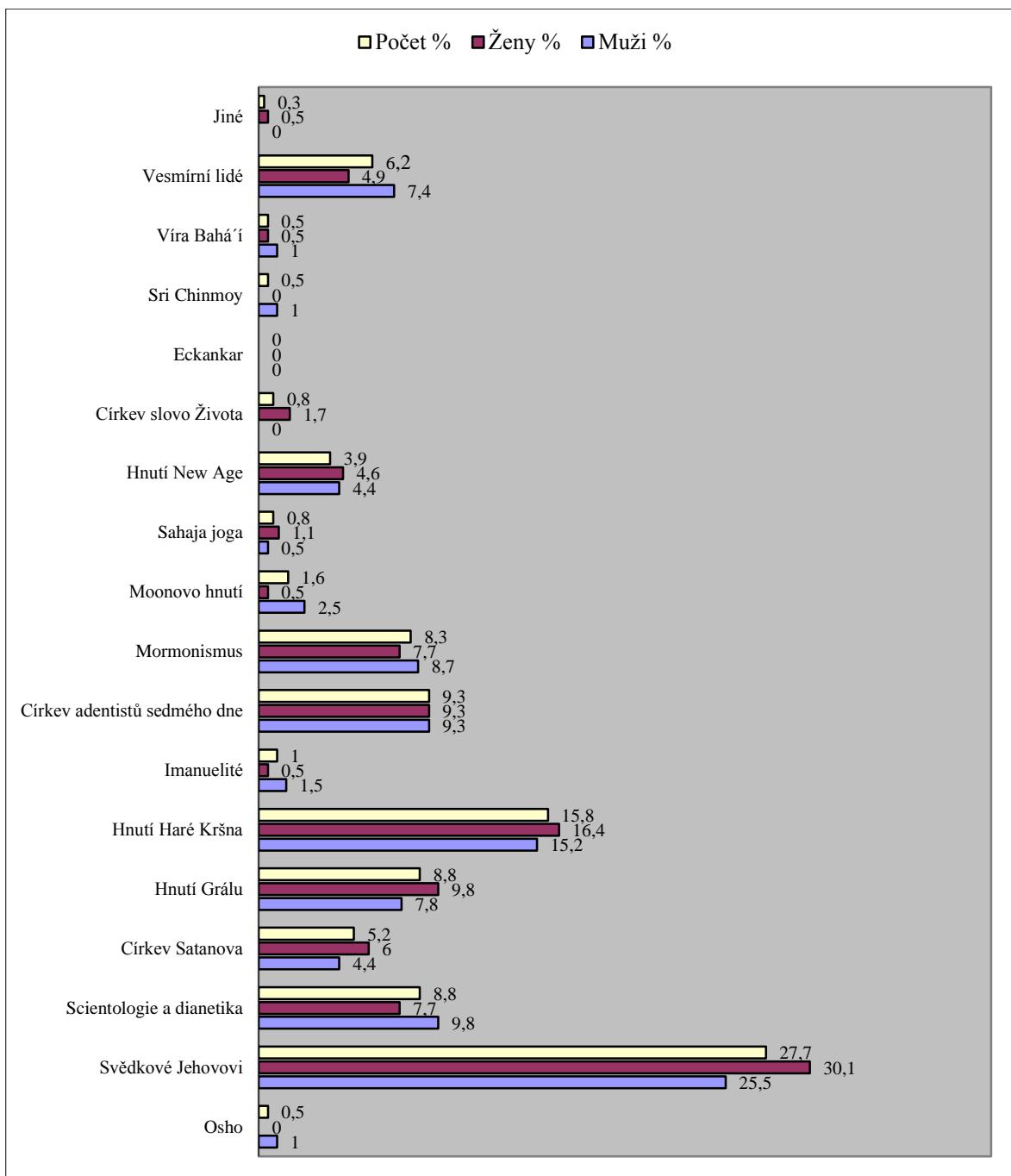
Otázka 3: Z jakých důvodů podle Vašeho názoru lidé vstupují do sekt?

Graf: 8 Důvody vstupu do sekt

Nejčastější odpověď obou pohlaví je *Hledání sám sebe či příslušnosti k „někomu“* v 43; 25 % a *Vize lepšího světa* v 37; 21 %. Poté následovalo *nacházení odpovědí při prožívání složitých situací* v 33; 19 %, *odnětí břemene rozhodování a odpovědnosti za své činy* v 29; 17 %, *potřeba duchovního vedení* v 25; 14 %. *Jiné* zvolilo 7; 4 %, z toho někteří již svou odpověď blíže nespecifikovali a ostatní se vyjádřili takto: „Protože nejsou normální.“, „Nepřemýšlí.“, „Fanatismus.“, „Hledání základní otázky odkud jsme a kam směřujeme.“

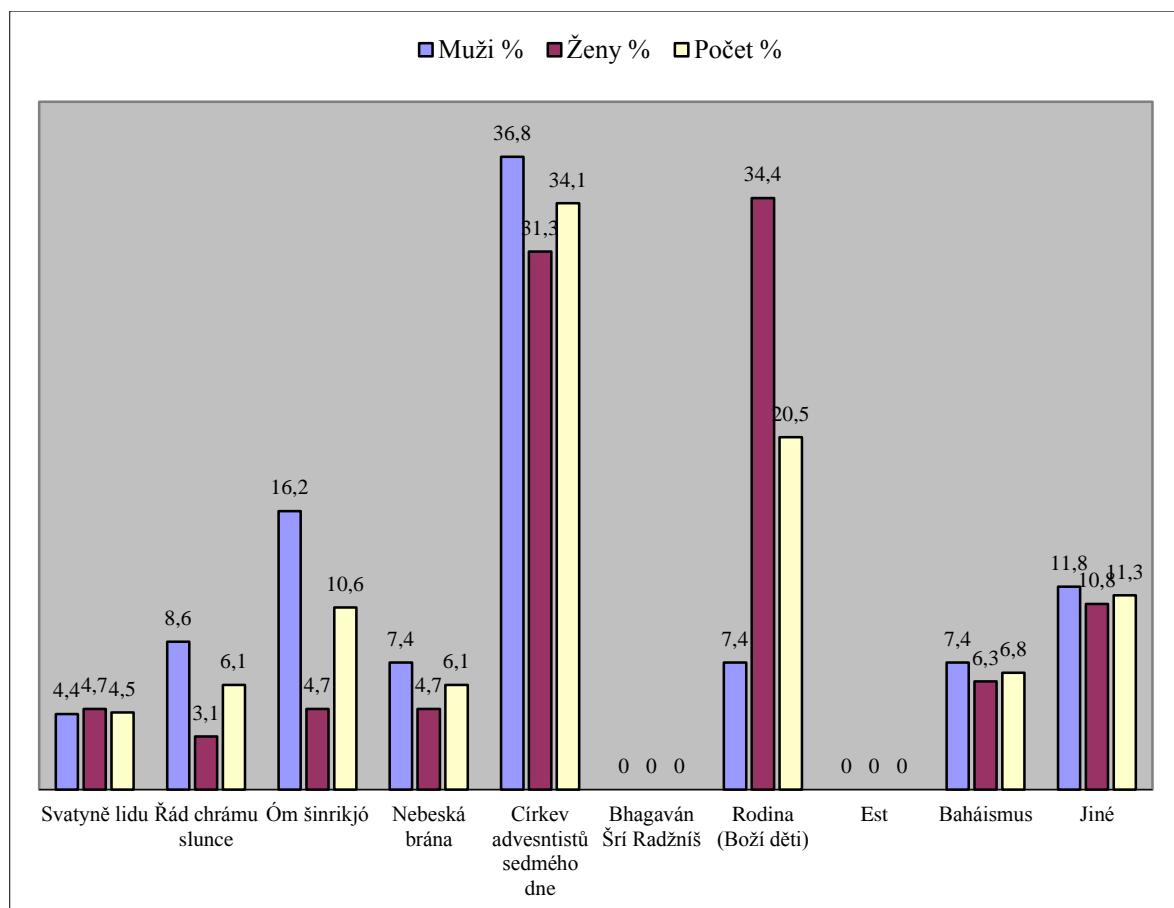
Otázka 4: Které sekty či náboženská hnutí, působící v České republice znáte, byť jen podle názvu?

Graf: 9 Sekty či náboženská hnutí, působící v České republice

Nejvíce zvolenými variantami obou pohlaví jsou *Svědkové Jehovovi* v 107; 27,7 % a *Hnutí Haré Kršna* v 61; 15,8 %. Ve variantě *Jiné* nebyla žádná konkrétní sektu ani náboženské hnutí uvedena.

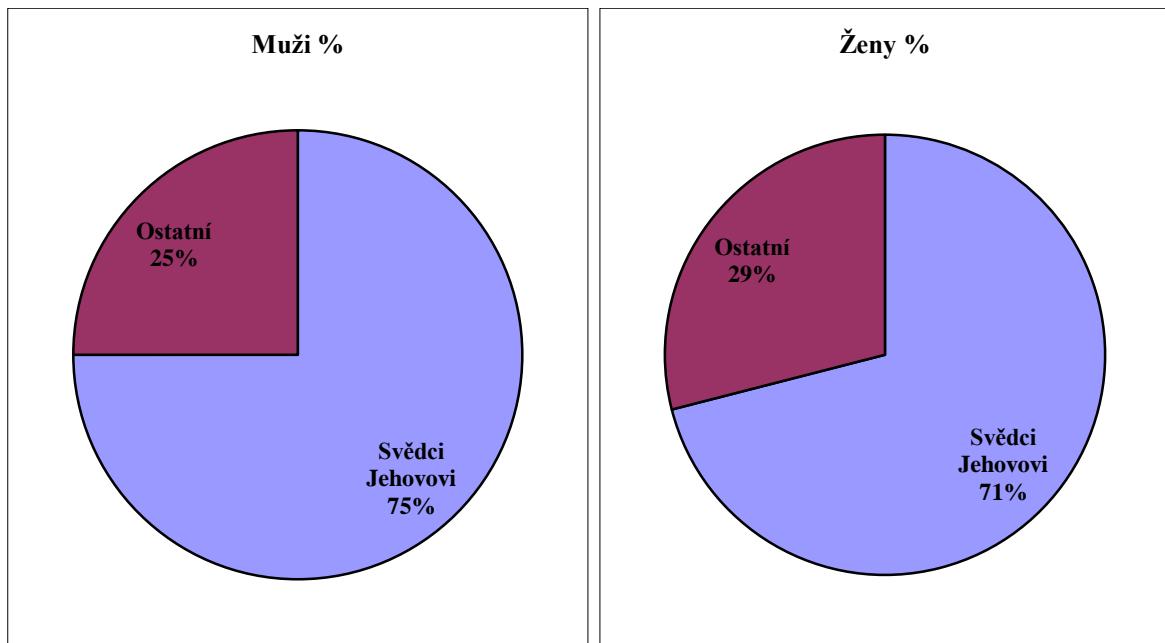
Otázka 5: Které sekty či náboženská hnutí, působící v zahraničí znáte, byť jen podle názvu?

Graf: 10 Sekty či náboženská hnutí, působící v zahraničí

U této otázky uvedli muži nejčastěji *Církev adventistů sedmého dne* v 25; 36,8 % a *Óm šinrikjó* v 11; 16,2 %. U žen byla nejčastější odpověď *Rodina (Boží děti)* v 22; 34,4 % a *Církev adventistů sedmého dne* v 20; 31,3 %. *Jiné* zvolilo 15 osob, které zmínily *Satanismus*, *Mormonismus* a 10 se vyjádřilo v tom smyslu, že neznají žádné.

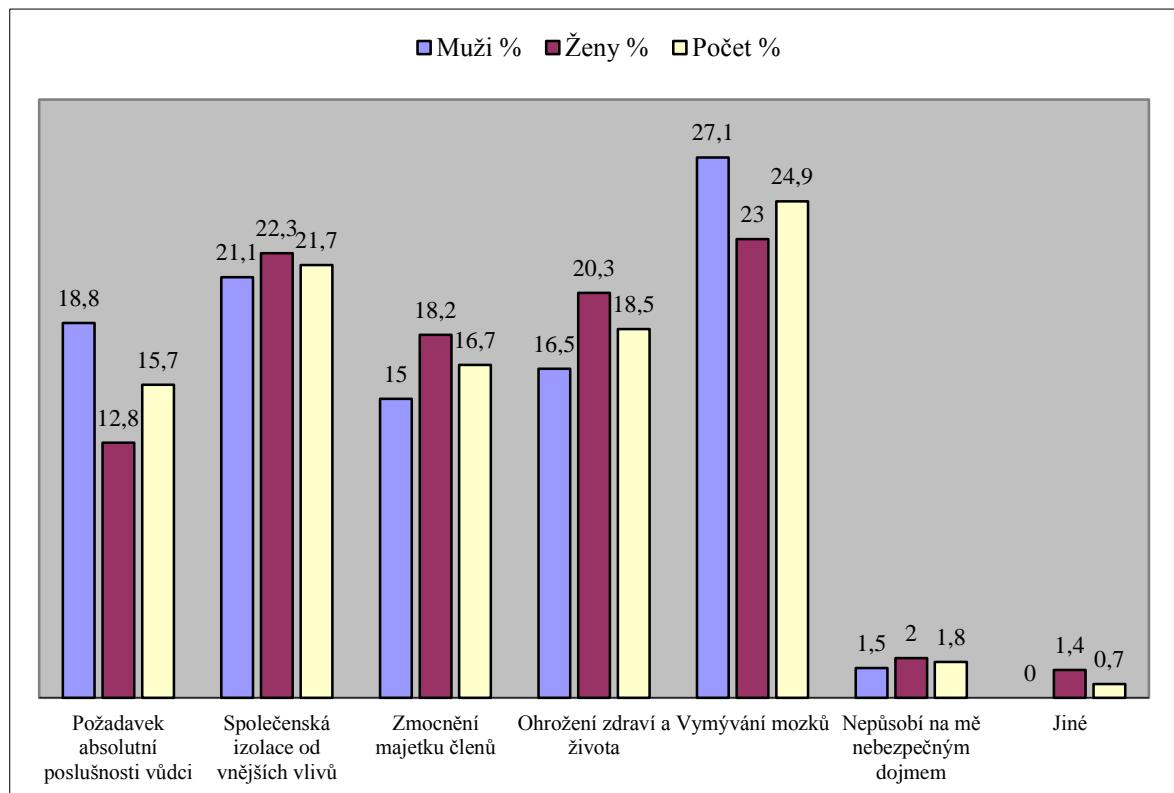
Otázka 6: Považujete obecně některou ze sekt či náboženských společností za nejrozšířenější, která Vás napadne jako první?

Graf: 11 Nejrozšířenější náboženská společnost

Jako nejrozšířenější náboženskou společnost považuje 80 respondentů (75 %) ze 110 *Svědky Jehovovy*. V ostatních případech neuvedlo 25 osob žádnou sektu a dále bylo zmíněno *křesťanství, Hnutí Haré Kršna, Mormonismus, Scientologie a Církev Slovo života*.

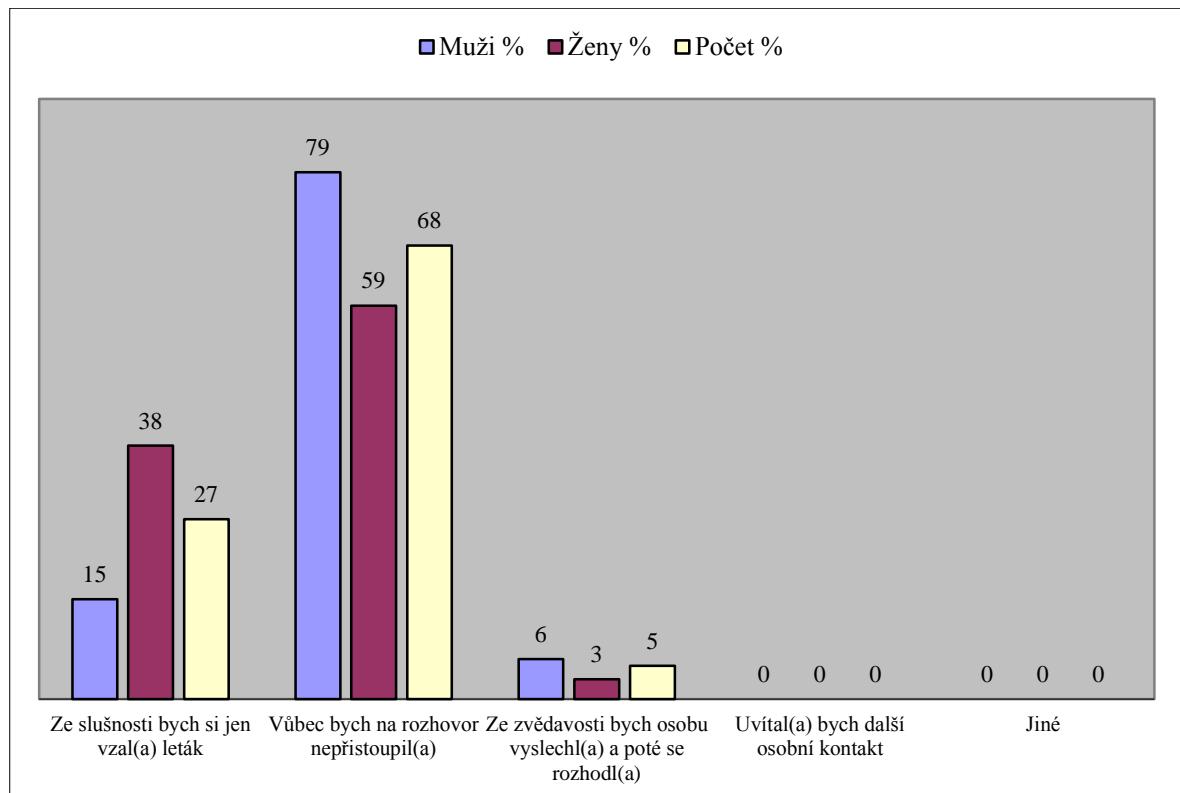
Otázka 7: Proč působí sekty nebezpečným dojmem?

Graf: 12 Nebezpečí sekt

Vymývání mozku v 70; 24,9 % a *společenská izolace od vnějších vlivů* v 61; 20,7 %, je shodně považováno jako hlavní důvod toho, proč sekty působí na dotazované muže a ženy nebezpečným dojmem. Dále je to především *ohrožení zdraví a života* v 52; 18,5 %, *zmocnění majetku členů* v 47; 16,7 % a *požadavek absolutní poslušnosti vůdců* v 44; 15,7 %. Pouze na 5 respondentů (1,8 %) *nepůsobí sekty nebezpečným dojmem*. Ve variantě *Jiné* bylo sděleno: „Většinou neznáme jejich ideologii a neznámého se bojíme.“, „Někdy i hledání jiné než tradiční víry.“

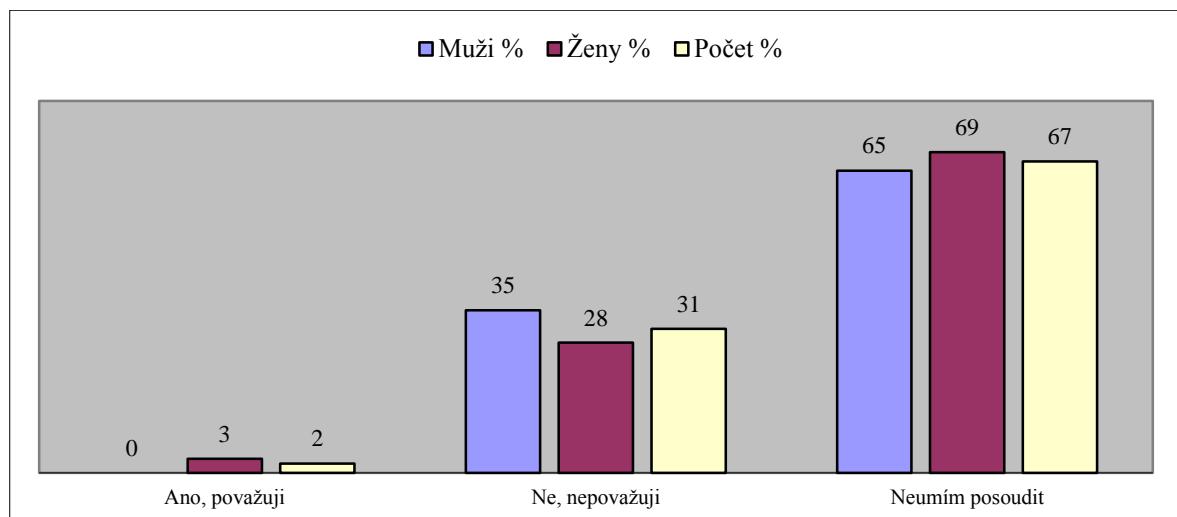
Otázka 8: Kdyby jste byli osloveni osobou, např. ze Svědků Jehovových, jak byste reagovali?

Graf: 13 Reakce při oslovení osobou, např. ze Svědků Jehovových

Respondenti obou pohlaví se v 75; 68 % shodli na tom, že by *na rozhovor vůbec nepřistoupili*. Dále je v 30; 27 % patrná ta možnost, že by si *ze slušnosti vzaly jen leták*. Pouze 5 osob (5 %) by *osobu ze zvědavosti vyslechlo a poté se rozhodlo a další osobní kontakt* by neuvítal nikdo z respondentů.

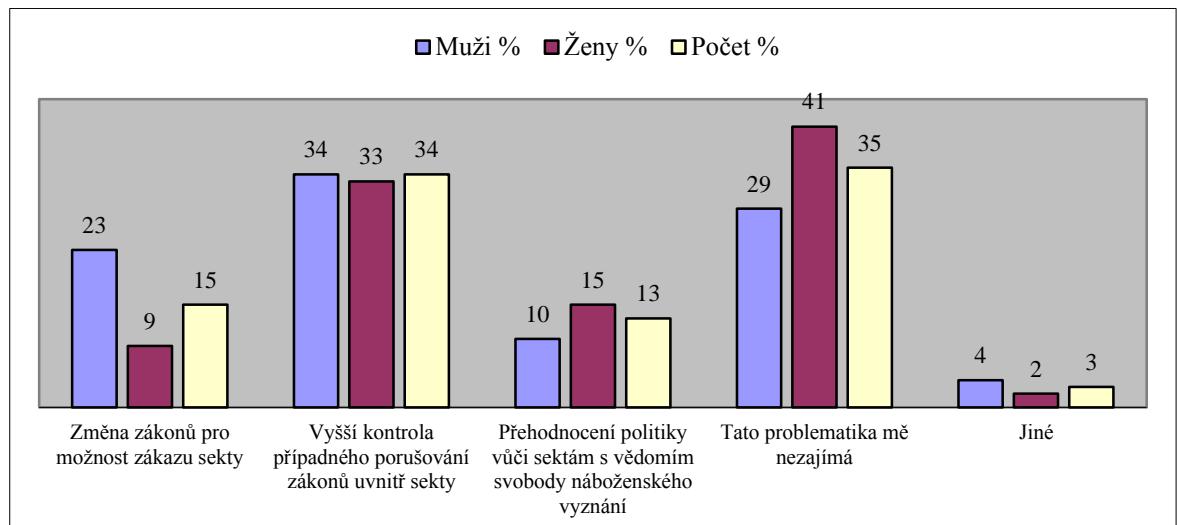
Otázka 9: Považujete osvětu a prevenci státních či nestátních organizací proti sektám za dostačující?

Graf: 14 Osvěta a prevence státních či nestátních organizací

Jak muži, tak ženy v 74; 67 % shodně nejčastěji uvádějí, že otázku toho, zda považují osvětu a prevenci proti sektám za dostačující, *neumějí posoudit*. 34; 31 % respondentům připadá jako *nedostačující* a 2; 2 % ji považují za *dostačující*.

Otázka č. 10: Jaké konkrétní opatření byste navrhovali?

Graf: 15 Konkrétní opatření

39; 35 % dotazovaných *tato problematika nezajímá*, 37; 34 % navrhuje *vyšší kontrolu případného porušování zákonů uvnitř sekty*, 17; 15 % navrhuje *změnu zákonů pro možnost zákazu sekty* a 14; 13 % *přehodnocení politiky vůči sektám*. Jiné uvedli 3; 3 % respondentů, z nichž navrhují větší prevenci či nevědí.

Otázka č. 11: Vaše další případné názory týkající se problematiky sekt uvítám a zde je prostor pro jejich vyjádření.

Na tuto otázku, kde jsem poskytl možnost respondentům k tomuto tématu cokoliv sdělit, se vyjádřilo 14; 13 % respondentů ze 110.

Zde uvádím názory 6 mužů a 8 žen, kteří/é využili/y možnost se volně vyjádřit k problematice sekt.:

Muži:

1. Sektismus je vymývání mozků slabomyslným jedincům.
2. Názor na sekty nemám a nelibí se mi.
3. Člověk je svobodný tvor, a proto je věcí každého z nás, jestli vstoupí do jakékoli z výše zmíňovaných organizací. Spíše než problematiku „vstupu do sekty“ bych se zabýval tím „jak z ní vystoupit“.
4. Vstup do sekty by měl být dobrovolný bez přemlouvání a psychického nátlaku na dotyčnou osobu.
5. Nikdy bych tam nevlezl!
6. Tyto sekty by měly mít vyhrazeny veřejné prostory a zakázáno provozovat v uzavřených prostorách, odlehlých místech. Mít omezenou možnost s manipulací majetku v určité hodnotě.

Ženy:

1. Sama se stýkám s členy Církve života a nenalézám žádných nebezpečných rysů. Je třeba rozlišit nebezpečné sekty od těch, co lidem dávají smysl života.
2. Sekty vnímám jako sdružování slabých jedinců do velkých skupin, které jako celek mohou působit silně na slabší jedince.
3. Členové sekt, často se svými názory a přístupem mohou více ublížit, než pomoci. Hlavně někteří fanatici.
4. Moje kolegyně přišla o dítě, v té době se dostali oba manželé do spárů Svědků Jehovových. Poté přišla na svět holčička a potřebovala transfúzi, tu ona kolegyně matka odmítla. Zastávám názor, že každý si se svým životem, může nakládat jak je libo, ale je-li to novorozeně, které na tento svět nechtělo, tak o tom v tomto případě má rozhodovat lékař, nikoliv někdo zprofanován sektou!

5. Svoboda náboženského vyznání je potřebná. Lidé jsou individuální a i v rámci svého náboženství se projevují individuálně. Setkala jsem se jak s „fanatiky“, tak s lidmi, kteří svoje náboženství považují za osobní záležitost a řídí se jim v rámci své rodiny.
6. Sekty nejsou jen náboženské skupiny, ale většina nejsou registrovány, což je jejich povinností. Dá se usoudit z literatury, tisku, rozhlasu a televize, že jejich na světě tisíce a tisíce. Ty pravé se řídí Božími přikázáními a biblí a učí svoje přívržence k lásce bližnímu, přírodě, všemu živému. Křesťanství a náboženství také k rodičům, starším lidem, učitelům a snaží se to v naší těžké době prosazovat. V naší republice podle ohlasu příliš sekt neexistuje. Patří sem zřejmě i přívrženci Jehovovi církve, kteří se snaží zviditelnit a prosazovat svoje učení. Agitují do svých řad stále více občanů, zřejmě se jim to daří. Při srazu v Praze na Strahově jich byly tisíce. Je potřeba se seznámit s jejich stanovami, ale zakazovat transfuze krve, je neskutečné. Vzpomeňme si na působení a mučení dětí v Kuřimi, které náhodně odhalil soused na přístroji zvaném „bezdrátová chůvička“. Také se jednalo o sektu. Je pravdou, že aktéři byli a jsou ve vězení, ale nemluvě o případech, které nevyjdou najevo nebo se okolí bojí na to upozornit. Nejhorší je, že mládež si bere příklady ze záporných hrdinů a dochází tak k násilí, loupeži, vraždám. Jsou k tomu nápomocny programy v televizi, filmy, časopisy apod. Z toho se rodí gangy a sekty. Ve světě je to mnohem horší, co se týče sekt. Snaží se lidi získávat krásnými slovy a vidinami o šťastném životě na zemi i na nebi. Neštěstí, kteří uvěří a dají se na tuto cestu. Jejich vůdcové používají hrozby, násilí, hlad a bídu, ne vyjma celých rodin a dětí. Tito žijí v hrozných životních podmínkách, často mimo civilizaci v odlehлých místech a přísně utajovaných. V područí a bez naděje na záchrannu. U mnoha z nich dochází k tak zvanému vymývání mozků a někdy k tomu nejhoršímu k rituálním sebevraždám.
7. Sekty ohrožují duševní vlastnictví jednotlivce, což má poté dopad i na celou společnost.

8. Sice jsem věřící, ale ne ortodoxní věřící, natož abych v sobě udržovala nějaké sympatie k sektám. Už jen když projdu městem a je tam nějaká skupina co vyvolává „víru v Boha, odpuštění“ apod. popř. zpívá, velmi mě
9. to irituje. Tyto „seky“ mi připadají, že mají zaslepené myšlení. Neříkám, že víra, ať už v Boha nebo v něco jiného je špatná, to ne, sama jsem věřící, ale: „všeho moc škodí“.

5.4 Ověření platnosti hypotéz

Hypotéza č. 1

Veřejnost vnímá sekty a náboženská hnutí více za nebezpečná, než neškodná.

Hypotéza byla vyhodnocována na základě otázky, zjišťující proč působí sekty nebezpečným dojmem (otázka č. 7 části B, výsledky graf 12).

Pouze na zlomek respondentů – 1,8 % nepůsobí sekty nebezpečným dojmem. V 97,5 % převažovaly negativní asociace a to v největší míře vymývání mozků, společenská izolace od vnějších vlivů a ohrožení zdraví a života.

Z údajů vyplývá, že negativní hodnocení sekt daleko více převládá nad těmi pozitivními.

Hypotéza potvrzena.

Hypotéza č. 2

Lidé smýšlí o sektách více s antipatií a nezájmem, než se sympatií a zvědavostí.

Vyhodnocení proběhlo na základě otázky, která zjišťovala, jaké pocity se prvotně projeví u respondentů při vyslovení slova „sektá“ (otázka č. 2 části B, výsledky graf 7).

Sekty vyvolávaly pocity jako nezájem, nebezpečí a antipatie u 86 % dotázaných a sympatie, zvědavost a tajemství pouze v 13 %.

Dotazníkové šetření tedy potvrzuje, že záporné pocity vůči sektám mnohonásobně převažují nad kladnými pocity.

Hypotéza potvrzena.

Hypotéza č. 3

Česká společnost je více ateistická, než věřící.

Ke zjištění pravdivosti této hypotézy byla použita otázka týkající se víry respondentů (otázka č. 5 části A, výsledky graf 5).

Pro ateismus se v souboru vyjádřilo 47 % dotázaných a pro víru v Boha 35 %.

Z vyhodnocených dat tak vyplývá, že ateismus v naší společnosti převládá nad vírou v Boha.

Hypotéza potvrzena.

Hypotéza č. 4

Náboženská společnost Svědkové Jehovovi je veřejnosti známější, než jiné náboženské sekty.

Hypotéza byla vyhodnocena pomocí otázky, jež zjišťovala, zda respondenti považují některou ze sekt za nejrozšířenější (otázka č. 6 části B, výsledky graf 11).

Dotazníkové šetření ukazuje, že 73 % dotázaných považuje za nejznámější náboženskou sektu Svědky Jehovovy.

Ze zjištěných dat je tedy patrné, že jiná náboženská společnost či sekta, není občanům v České republice tak známa, jako Svědkové Jehovovi.

Hypotéza potvrzena.

Hypotéza č. 5

Podle většiny občanů prevence a osvěta proti nebezpečným sektám, stejně jako opatření státu či státních organizací, nejsou dostačující.

Tato hypotéza byla vyhodnocována na základě otázky, zjišťující dostatečnou prevenci státních či nestátních organizací proti sektám (otázka č. 9 části B, výsledky graf 14).

67 % respondentů se domnívá, že otázku této problematiky neumí posoudit, 31 % ji nepovažuje za dostačující a pouze pro 2 % je prevence dostačující.

Z těchto údajů vyplývá, že většina respondentů není schopna tuto otázku vůbec posoudit, což je pro problematiku sekt alarmující zjištění. Z ostatních osob, které se k otázce

prevence vyjádřily, se však převážná většina vyslovila tak, jak bylo předpokládáno v hypotéze.

Hypotéza potvrzena.

5.5 Diskuse

Výzkum provedený v této bakalářské práci poukazuje na to, že drtivá většina naší společnosti zaujímá k problematice sektářství negativní postoj. Pouze pro malou část občanů představují sekty něco, co je láká svým tajemnem nebo u nich převažuje zvědavost například nad životem uvnitř takové skupiny. Daleko více ovšem převládá záporné smýšlení vůči společnostem, které se jeví jako sektářské a které jsou tak vnímány jako rizikové a potenciálně nebezpečné. Rovněž byla zjištěna ta skutečnost, že muži jsou k sektám více kritičtí než ženy.

Vezmeme-li v potaz výsledky z uskutečněného dotazníkového šetření, týkající se konkrétních návrhů na prevenci proti sektám, je patrné, že zájem veřejnosti na řešení této problematiky je nízký. Počet občanů, který navrhuje vyšší kontrolu případného porušování zákonů uvnitř sekty a který tvoří přibližně 1/3 celkového počtu, je téměř totožný s 1/3 osob, které tato oblast nezajímá. Z uvedeného se dá usuzovat, že naše veřejnost se o sekty nemá důvod zajímat, dokud s jejími riziky nemá přímou zkušenosť.

Data zjištěná výzkumným šetřením porovnám s jinými daty, konkrétně s výzkumem Roberta Dobízla, který uskutečnil se 303 respondenty v roce 2011 ve své bakalářské práci, zabývající se sociálními aspekty sekt. Na otázky sondující jaké pocity u respondentů sekta vyvolává, zda jsou sekty nebezpečné, důvody tohoto nebezpečí a která sekta je nejznámější, dospěl R. Dobízl k totožným zjištěním, které obsahuje tato bakalářská práce.

Podobné poznatky zjistil rovněž Bc. Jaroslav Nohejl ve své diplomové práci s názvem *Sekty a sektářství – nebezpečí pro mladé lidi současné společnosti*. Výzkum týkající se sekt provedl v roce 2006 na vzorku 690 respondentů. Otázky zjišťující, zda jsou sekty nebezpečné, zda je třeba je zakázat, zájem o seznámení s životem v sektě či zda se v sektě něco násilně přikazuje a nařizuje, přinesly opět téměř identické výsledky.

Bc. Marcela Knotková provedla srovnatelný výzkum v roce 2013 ve své diplomové práci, zabývají se sektami a prevencí manipulativního působení na mládež. 166 respondentů se vyslovilo pro obdobné odpovědi, které jsou uváděny v této bakalářské práci. Otázky

se týkaly například toho, jakým způsobem může ovlivnit sekta život jedince, posouzení dobrovolné poslušnosti v sektě či zda jsou sekty nebezpečné.

Z uvedeného srovnání výzkumů, kterými byly zmapovány různé pohledy naší veřejnosti na sektářskou tématiku, vyplývá několik skutečností. Především je z těchto názorů patrné odmítavé a negativní smýšlení vůči sektám, jednoznačně převažující pocit nebezpečí, který v respondентах sekty vyvolávají a to, že náboženská společnost Svědkové Jehovovi patří do povědomí široké veřejnosti jako nejrozšířenější sekta.

V budoucím výzkumu by bylo vhodné se zaměřit na skupinu, která je sektami nejvíce ohrožena. Z poznatků obsažených v teoretické části bakalářské práce je zřejmé, že touto skupinou jsou mladí lidé. Ti totiž nejčastěji spatřují v sektách únik a řešení různých osobních problémů a bylo by tak podnětné, zaměřit se ve větším rozsahu na prevenci u této konkrétní cílové skupiny.

Rovněž bych navrhoval hlubší analýzu náboženské společnosti Svědkové Jehovovi, kterou jak ukázalo dotazníkové šetření, považuje většina veřejnosti za nejznámější sektu. Bylo by tak přínosné věnovat více prostoru této kontroverzní skupině, která je všeobecně tak známa.

ZÁVĚR

Bakalářská práce byla zvolena na téma „sekty a sektářství u nás a v zahraničí“. Jejím cílem bylo přiblížit problematiku sekt a zdůraznit potřebu prevence před těmito manipulativními skupinami.

V rámci uvedené studie lze tvrdit, že nebezpečí, které si občané se sektami spojují, vyplývá ze sociálně problémového jednání, které má s těmito skupinami přímou souvislost. Psychická manipulace, společenská izolace od okolí, přísné zákazy, jejichž důsledkem může být ohrožení zdraví a života, zneužití cizího majetku či násilné chování můžeme považovat za některé z mnoha rizik, která jsou se sektami spjata.

Celkový pohled naší převážně ateistické společnosti lze charakterizovat tak, že lidé vnímají sekty jako něco, o co neprojevují příliš zájem a nemají k nim přirozenou důvěru. Jsou veřejností považovány za určité nebezpečí pro společnost a je tak třeba jejich vliv eliminovat.

Potlačení nebezpečných sekt je velmi obtížné, neboť tak, jako jiné formy závislosti, se i sektářství dotýká všech společenských vrstev a zapouští své kořeny do nejhlubšího nitra jedince.

Základem je prosadit lepší zákonnou ochranu a především je důležitá primární prevence proti přistoupení k sektě, tedy silné sociální, kulturní a rodinné vazby. Právě funkční rodinné prostředí podněcuje osobnost dítěte, podporuje jeho sebevědomí a učí přejímat životní hodnoty. Jsou to důležité předpoklady pro zvládnutí kritického období dospívání, kdy je zvýšena inklinace ke skupinám, které mladistvým zdánlivě nabízejí to, co mohou postrádat v rodině. Rodina, ve které jedinec vyrůstá, je pro jeho socializaci zásadní. Neméně důležitý aspekt prevence je ovšem osvěta a lepší informovanost veřejnosti o sektách a sektářství, která se provedeným výzkumem projevila jako nedostatečná.

Z hlediska sociální patologie je důležité rozpoznat sekty, které mají náboženský charakter a jsou člověku podporou a na ty, co chtějí na jedinci či společnosti parazitovat.

Každý člověk je individuální a má tak i individuální potřebu své víry. Je však zapotřebí určitá obezřetnost v tom, jaké podmínky členství je ochoten přijmout. Jedním z charakteristických rysů nebezpečných alternativních náboženství je totiž ta skutečnost, že když už jednou člověk uvěří, je ochoten žít tak, jak se od něj vyžaduje. Zásadní je tedy náš vlastní postoj vůči nim.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- 1) ABGRALL, J., M., Mechanismus sekt, 1.vyd., Praha: Karolinum, 1999, 253s., ISBN 80-7184-774-7
- 2) ALLAN, J., BUTTERWORTH., Langley, M., Víry a vyznání, 1.vyd., Bratislava: Slovart, 1993, 199s., ISBN 80-7145-011-1
- 3) BARRET, D, V., Sekty, kulty, a alternativní náboženství, 1.vyd., Praha: IŽ, 1998, 411s., ISBN 80-240-0066-0
- 4) BLAŽEK, R., POKORNÝ, V., TELCOVÁ, J., Nebezpečí sekt, 1.vyd., Brno: Ústav psychologického poradenství a diagnostiky, 2002, 239s., ISBN 80-86568-07-5
- 5) BLEY, S., Malý slovník sekt: sekty a nová náboženská hnutí v kontextu tradičních církví, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1998, 143s., ISBN 80-7192-246-3
- 6) BROŽKOVÁ, H., JIRÁSEK, J., LIBOVICKÁ, L., PONOCNÁ, M., ŘAPKOVÁ, M., ROČKOVÁ, I., Velká encyklopédie zeměpisu, 2.vyd., Praha: Svojtko & Co., 2003, 640s., ISBN 80-7237-939-9
- 7) BUCHNER, B., Co máme vědět O SEKTÁCH, 1.vyd., Praha: Amulet, 1999., 127s., ISBN 80-86299-02-3
- 8) ENROTH, R., Průvodce sektami a novými náboženstvími, 2.vyd., Praha: Návrat domů, 1995, 179s., ISBN 80-85495-29-5
- 9) FRANZ, R., Krize svědomí, 2.vyd., Praha: Návrat domů, 1998, 415s., ISBN 80-85495-80-5
- 10) FRÖHLING, U., Ukradený život, 1.vyd., Frýdek – Místek: Alpress, 2013, 335s., ISBN 978-80-7466-180-8
- 11) GALLAGHER, M, P., HOECKMAN, R., ALATORRE, R, M., GONCALVES, T, O., Sekty a nová náboženská hnutí, 1.vyd., Praha: Zvon, 1997, 97s., ISBN 80-7113-207-1
- 12) GITT, W., Hledání východiska, 1.vyd., Ostrava - Zábřeh: Tandem, 1995, 156s., ISBN 3-89397-775-9
- 13) KEENE, M., Světová náboženství, 1.vyd., Praha: Knižní klub, 2002, 192s., ISBN 80-242-0983-7

- 14) KOLEKTIV AUTORU POD VEDENÍM SIGNIERA, J, F., Tajné společnosti, 1.vyd., Praha: Fortuna Libri, 2007, 239s., ISBN 978-80-7321-303-9
- 15) O' NEILL, A., Bohové a démoni, 1.vyd., Praha: Orbis Pictus, 1993, 108s., ISBN 80-85240-46-7
- 16) PORTERFIELD, K, M., O sektách, Praha: Lidové noviny, 1997, 173s., ISBN 80-7106-233-2
- 17) PRABHUPÁDA, B, S., Nektar pokynů, Praha: Bhaktivédantova Bhatická Tvorba, 2007, 210s.,
- 18) ŠTAMPACH, I., Přehled regionalistiky, 1.vyd., Praha: Portál, 2008, 240s., ISBN 978-80-7367-384-0
- 19) VOJTÍŠEK, Z., Netradiční náboženství u nás, Praha: Dingir, 1998, s. 137, ISBN 80-902528-0-X
- 20) VOJTÍŠEK, Z., Encyklopédie náboženských směrů v České republice, 1.vyd., Praha: Portál, 2004, 462s., ISBN 80-7178-798-1
- 21) VOJTÍŠEK, Z., Nová náboženská hnutí a jak jim porozumět, 1.vyd., Praha: Beta Books, Alfa Publishing, 2007, 210s., ISBN 80-86851-64-8
- 22) WILKINSON, P., Ilustrovaný slovník náboženství, 1.vyd., Praha: Slovart, 2001, 128s., ISBN 80-7209-269-3

Časopisy:

- *100+1 zahraniční zajímavost*. Praha: 100 1, 13/2012. ISBN 0322-9629.
- *21. století: Revue objevů, vědy, techniky a lidí*. Praha: RF HOBBY spol. s.r.o, 6/2009. ISBN 1214-1097.

Elektronické zdroje:

- *Amnesty International ČR* [online]. [cit. 2014-04-16]. Dostupné z:
<http://www.amnesty.cz/p195/cina-muz-vezneny-za-fa-lun-kung-je-na-pokraji-smrti>
- *Zpravodajský server Lidových novin* [online]. [cit. 2014-04-16]. Dostupné z:
http://www.lidovky.cz/nigerijska-domobrana-bojuje-proti-sekte-boko-haram-a-slavi-uspechy-1dd-/zpravy-svet.aspx?c=A131021_171130_ln_zahranici_msl

- Data registrace církví a náboženských společností a svazů církví a náboženských společností | Ministerstvo kultury. *Ministerstvo kultury ČR* [online]. [cit. 2014-03-30]. Dostupné z:<http://www.mkcr.cz/cz/cirkve-a-nabozenske-spolecnosti/registrace-a-evidence/data-registrace-cirkvi-a-nabozenskych-spolecnosti-a-svazu-cirkvi-a-nabozenskych-spolecnosti-11263/>
- Speciální metodika řešení problému. *Soš uhersky brod* [online]. [cit. 2014-03-30]. Dostupné z: http://www.sos-ub.cz/prevence/11_3.php
- DOBÍZL, Robert. *Sociální aspekt sekt* [online]. 2011 [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: http://dspace.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/18479/dob%C3%ADzl_2011_bp.pdf?sequence=1. Bakalářská práce. Vedoucí práce Svatava Kašpárková.
- NOHEJL, Jaroslav. [online]. Brno, 2006 [cit. 2014-04-18]. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/152502/pedf_m/Diplomova_prace._Brno.pdf. Diplomová práce. Vedoucí práce Tomáš Dvořáček.
- KNOTKOVÁ, Marcela. [online]. 2013 [cit. 2014-04-18]. Dostupné z: <http://dspace.k.utb.cz/bitstream/handle/11025/10356/Diplomova prace - Sekty v Cr, moznosti poradenstvi na strednich skolah, prevence manipulativniho pusobeni na mladez.pdf?sequence=1>. Diplomová práce. Vedoucí práce Naděžda Morávková.

SEZNAM GRAFŮ

Graf: 1 Pohlaví respondentů	35
Graf: 2 Věková kategorie respondentů	36
Graf: 3 Dosažené vzdělání respondentů	36
Graf: 4 Zaměstnání respondentů	37
Graf: 5 Vyznání respondentů	37
Graf: 6 Osobní zkušenost se sektami	38
Graf: 7 Pocity při vyslovení slova „sekta“	38
Graf: 8 Důvody vstupu do sekt	39
Graf: 9 Sekty či náboženská hnutí, působící v České republice	40
Graf: 10 Sekty či náboženská hnutí, působící v zahraničí	41
Graf: 11 Nejrozšířenější náboženská společnost	42
Graf: 12 Nebezpečí sekt	43
Graf: 13 Reakce při oslovení osobou, např. ze Svědků Jehovových	44
Graf: 14 Osvěta a prevence státních či nestátních organizací	45
Graf: 15 Konkrétní opatření	45

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1: Dotazník

Příloha 2: Seznam církví a náboženských společností v České republice

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK

Vážený/á pane/paní,

obracím se na Vás s prosbou o spolupráci. Žádám Vás o vyplnění přiloženého dotazníku, který bude sloužit ke zpracování bakalářské práce v rámci mého studia oboru Sociální pedagogika na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně a Institutu mezioborových studií Brno. Práce je zaměřená na problematiku sekt.

Dotazníkové šetření je naprosto anonymní. Každý dotazník mi velmi pomůže ke splnění mého cíle a jeho vyplnění nebude trvat více než 5 minut. U dotazníku prosím označte zvolenou odpověď křížkem. U některých otázek lze vyznačit i více odpovědí, případně u možnosti „Jiné“ vypsat vlastní odpověď.

Na závěr prosím ještě zkontrolujte, zda jste odpověděli na všechny položené otázky.

Předem děkuji za spolupráci, ochotu a čas

Milan Žáček

Část A:

1) Pohlaví:

muž žena

2) Věk:

do 20 let 21 – 30 let 31 - 40 let
 41 – 50 let 51 - 60 let 61 a více let

3) Vzdělání:

základní vyučen maturita vysokoškolské

4) Zaměstnání:

- OSVČ
- Zaměstnanec státní správy
- Zaměstnanec v soukromém sektoru
- Bez zaměstnání
- Invalidní nebo starobní důchodce
- Student
- Jiné

5) Jste:

- Věřící
- Ateista
- Jiné

Část B:

1) Máte osobní zkušenost se sektami?

- Ano, osobně
- Jen z doslechu ve svém okolí
- Nemám

2) Při vyslovení slova „sekta“ se u Vás prvotně projeví pocity jako (můžete označit více odpovědí)

- Antipatie
- Nezájem
- Nebezpečí
- Sympatie
- Zvědavost
- Tajemno
- Jiné.....

3) Z jakých důvodů podle Vašeho názoru lidé vstupují do sekt? (můžete označit více odpovědí)

- Hledání sám sebe či příslušnosti k „někomu“
- Vize lepšího světa
- Nacházení odpovědí při prožívání složitých situací
- Potřeba duchovního vedení
- Odnětí břemene rozhodování a odpovědnosti za své činy
- Jiné

4) Které sekty či náboženská hnutí, působící v České republice znáte, byť jen podle názvu? (můžete označit více odpovědí)

☐ Osho	☐ Moonovo hnutí (Církev sjednocení)
☐ Svědkové Jehovovi	☐ Sahaja yoga
☐ Scientologie a dianetika	☐ Hnutí New Age
☐ Církev Satanova	☐ Církev slovo Života
☐ Hnutí Grálu	☐ Eckankar
☐ Hnutí Haré Kršna	☐ Sri Chinmoy
☐ Imanuelité	☐ Víra Bahá'í
☐ Církev adventistů sedmého dne	☐ Vesmírní lidé
☐ Mormonismus (Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů)	
☐ Jiné.....	

5) Které sekty či náboženská hnutí, působící v zahraničí znáte, byť jen podle názvu? (můžete označit více odpovědí)

☐ Svatyně lidu	☐ Bhagaván Šrí Radžníš
☐ Řád chrámu slunce	☐ Rodina (Boží děti)
☐ Óm šinrikjó	☐ Est
☐ Nebeská brána	☐ Baháismus
☐ Církev adventistů sedmého dne	
☐ Jiné	

6) Považujete obecně některou ze sekt či náboženských společností za nejrozšířenější, která Vás napadne jako první?

.....

7) Proč působí sekty nebezpečným dojmem? (můžete označit více odpovědí)

☐ Požadavek absolutní poslušnosti vůdců
☐ Společenská izolace od vnějších vlivů (rodina, přátelé, opuštění zaměstnání...)
☐ Zmocnění majetku členů
☐ Ohrožení zdraví a života (odmítání transfuze krve)
☐ Vymývání mozků
☐ Nepůsobí na mě nebezpečným dojmem
☐ Jiné

8) Kdyby jste byli osloveni osobou, např. ze Svědků Jehovových, jak byste reagovali?

☐ Ze slušnosti bych si jen vzal(a) leták
☐ Vůbec bych na rozhovor nepřistoupil(a)
☐ Ze zvědavosti bych osobu vyslechla a poté se rozhodl(a)
☐ Uvítal(a) bych další osobní kontakt
☐ Jiné

9) Považujete osvětu a prevenci státních či nestátních organizací proti sektám za dostačující?

- Ano, považuji
- Ne, nepovažuji
- Neumím posoudit

10) Jaké konkrétní opatření byste navrhovali?

- Změna zákonů pro možnost zákazu sekty
- Vyšší kontrola případného porušování zákonů uvnitř sekty
- Přehodnocení politiky vůči sektám s vědomím svobody náboženského vyznání
- Tato problematika mě nezajímá
- Jiné

11) Vaše další případné názory týkající se problematiky sekt uvítám a zde je prostor pro jejich vyjádření

.....
.....
.....
.....

PŘÍLOHA P II: SEZNAM CÍRKVÍ A NÁBOŽENSKÝCH SPOLEČNOSTÍ V ČESKÉ REPUBLICE

1. Apoštolská církev
2. Bratrská jednota baptistů
3. Církev adventistů sedmého dne
4. Církev bratrská
5. Církev československá husitská
6. Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů
7. Církev řeckokatolická
8. Církev římskokatolická
9. Českobratrská církev evangelická
10. Evangelická církev augsburského vyznání v České republice
11. Evangelická církev metodistická
12. Federace židovských obcí v České republice
13. Jednota bratrská
14. Křesťanské sbory
15. Luterská evangelická církev augsburského vyznání v České republice
16. Náboženská společnost českých unitářů
17. Náboženská společnost Svědkové Jehovovi
18. Novapoštolská církev
19. Pravoslavná církev v českých zemích
20. Slezská církev evangelická augsburského vyznání v České republice
21. Starokatolická církev v České republice

22. Církev křesťanská společenství
23. Obec křesťanů v České republice
24. Mezinárodní společnost pro vědomí Krišny, Hnutí Hare Krišna
25. Česká hinduistická náboženská společnost
26. Ústředí muslimských obcí
27. Ruská pravoslavná církev, podvorje patriarchy moskevského a celé Rusi v České republice
28. Budhismus Diamantové cesty linie Karma Kagjü
29. Višva Nirmala Dharma
30. Církev živého boha
31. Církev Nová naděje
32. Církev Slovo života
33. Církev víry
34. Církev Svatého Řehoře Osvětitele
35. Armáda spásy
36. Církev Nový Život